

Motion till riksdagen 2005/06:N480

av **Göran Hägglund m.fl. (kd)**

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Motionen delad mellan flera utskott

1 Sammanfattning

De nya jobben skapas när enskilda människor finner det vara mödan värt att starta eller utveckla ett företag. Den privata sektorns andel av den totala produktionen behöver därför bli större. Inriktningen i Kristdemokraternas ekonomiska politik vilar på kunskapen om att arbete och välfärd åt alla bara kan uppnås genom att ansvarstagande individer, familjer och företag tillsammans tillåts att utvecklas och växa med trygga och stabila regler. Det privata näringslivet har varit, är och kommer att vara grunden för Sveriges välfärd.

I en värld där nationsgränser spelar allt mindre roll kan inte ett land hålla sig med regelverk och skatter som avsevärt avviker från omvärldens. Politikens uppgift är att skapa sådana villkor att enskilda människor vill starta företag och att befintliga företag kan expandera. Det är då jobben kommer och det är bara så som den välfärd vi vant oss vid kan upprätthållas. Kristdemokraterna förespråkar en marknadsekonomi som tar hänsyn till miljön och sociala faktorer och som förenar frihet och trygghet. Statens roll ska vara att sätta ramarna för en sund marknadsfunktion, ta särskild hänsyn till mindre verksamheter, säkra social trygghet och se till att miljöhänsyn tas.

En positiv attityd från politiskt håll till företagande är viktigt för att fler ska känna att det är lönt att driva företag. Under lång tid har företagare betraktats enbart som outtröttliga skatteobjekt.

Reglerna som omgärdar företagare måste förenklas. Regeringens tafatta försök duger inte. Regelförenklingsarbetet måste ges högsta politiska prioritet.

En god finansiering av småföretag behöver en stor andel privata finansierare. Kristdemokraterna vill möjliggöra en god kapitalförsörjning och goda konkurrensvillkor för företagen. Risksparande ska inte beskattas hårdare än det helt riskfria banksparandet och sparande i obligationer.

För att fler personer ska kunna spara ihop startkapital till egen framtida företagsstart inför vi också ett etableringskonto enligt dansk modell.

Tjänstesektorn har kraftig tillväxtpotential. Skattesystemet måste utformas så att det inte frestar till lagbrott. Inom vissa kontantbranscher, t.ex. taxi-, restaurang- och frisörnäringsen bör en modell med schablonbeskattning prövas. Detta för att underlätta för nya företag att bildas och för seriösa företag

Fel! Okänt namn på

som upplever illojal konkurrens i dagsläget. En skattereduktion vid köp av hushållstjänster införs, vilket stimulerar skapandet av nya företag.

Ett av de stora problemen för många företag i dag är kostnaderna för sjukförsäkringen. Särskilt små företag drabbas hårt av sjuklöneperioden. Därför vill vi halvera den från dagens två veckor till en vecka för små företag. Dessutom vill vi avskaffa arbetsgivarnas 15-procentiga medfinansieringsansvar i sjukförsäkringen.

Infrastrukturen är avgörande för företagen. Vi satsar mer än regeringen på vägar och järnvägar. Brottligheten kostar näringslivet miljardbelopp varje år. Vi satsar mer än regeringen också på rättsväsendet. Kunskapsförsörjningen måste förstärkas. Kristdemokraterna inför bl.a. ett lärlingssystem nära knutet till det lokala näringslivet, där praktik varvas med teori redan från första terminen.

Statens ägande omfattar cirka 25 procent av det inhemska näringslivet, vilket är till nackdel för ekonomins funktionssätt och en utförsäljning bör ske. Lagen som reglerar offentlig upphandling måste göras mer kraftfull och befrämja affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering. Detta bl.a. för att små företag ska ha möjlighet att delta i budgivningen.

Slutligen presenteras förslag för att förbättra arbetsmarknadens funktionsätt och uppnå en bättre balans i lönebildningsprocessen, till gagn för företagen och deras anställda.

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Innehållsförteckning.....	3
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	6
4	Inledning	9
5	Principer för ett gott näringslivsklimat.....	10
5.1	Det gemensamma bästa	10
5.2	Förvaltarskapsprincipen	10
5.3	Stärk äganderätten	10
5.4	Gemensamt etiskt handlingsätt och stärkt personligt ansvar.....	11
6	Näringsliv i förändring.....	12
6.1	Utvecklingen i Europa.....	12
6.2	Globalisering	12
6.3	Tjänstesektorn	12
7	Socialdemokraterna bedriver en dålig näringslivspolitik	13
8	Kristdemokraternas näringslivspolitik.....	15
8.1	Näringspolitikens mål	15
8.2	Förbättra attityderna till företagande	15
8.3	Etikens betydelse för en fungerande marknad.....	15
8.4	Lägre skatter.....	16
8.4.1	Åtgärda strukturproblemen.....	16
8.4.2	Sänkta skatter och avgifter på arbete	17
	Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar.....	17
8.4.3	Avveckla förmögenhetsskatt	17
	Förmögenhetsskatt	18
9	Förenklade regler och minskat krångel	18
9.1	Mät regelförenklingsarbetet – och sätt upp mål	18
9.2	Regelförenkling också på EU-nivå.....	19
9.3	Förenkla försäkringsreglerna.....	19
9.4	Förenkla självdeklaration för företagare.....	19
9.5	Generösare regler för moms- och uppbördsdeklaration	19
9.6	F-skattsedel till alla som vill	20
9.7	Förenkla företagets kontakter med myndigheter	20
9.8	Informations- och samrådsplikt vid markarbeten	21
9.9	Anpassa miljöbalken utifrån småföretagens situation	21
10	Innovationspolitik	21
11	Förbättra tillgången till riskkapital	22
11.1	Såddfinansiering.....	23
11.2	Förmånsrätten.....	24
	Förmånsrätt	24
11.3	Minska exporten av patent	24
11.4	IUC-UPA	25
11.5	Kooperativa företag.....	25
11.6	Ändra regler för och beskattning av fåmansbolag	26
	Rättvis beskattning av fåmansbolagen	26
	Uppskjuten reavinstbeskattning.....	26

Fel! Okänt namn på

11.7	Inför etableringskonto.....	26
11.8	Risikkapitalavdrag.....	27
	Risikkapitalavdrag.....	27
12	Tjänstesektorn.....	27
12.1	Krafttag mot svartjobben.....	27
	Skattereduktion för hushållstjänster.....	28
12.2	Vita jobb och rättvis konkurrens.....	28
12.3	Schablonbeskatta vissa tjänstebranscher.....	29
12.4	Fördubbla marknadsföringen av Sverige som turistland.....	29
13	Främja kvinnors företagande.....	30
14	Satsa på infrastruktur.....	31
15	Förbättra konkurrensen och öka avregleringarna.....	31
15.1	Rättvis konkurrens mellan offentligt och privat.....	32
15.2	Avveckla snedvridande företagsstöd.....	32
15.3	Kriminalisera karteller.....	32
15.4	Stärk Konkurrensverket.....	33
15.5	Reformera den offentliga sektorn.....	33
15.6	Statens roll i näringspolitiken.....	34
15.7	Flexibilitet måste prägla de regionala tillväxtprogramen.....	34
15.8	Sälj statliga företag.....	34
	Privatiseringar.....	35
15.9	Mer offentlig upphandling.....	36
16	Satsa på utbildning och kompetensutveckling.....	36
16.1	Utbildning för företagande.....	37
16.2	Satsa på lärlingsutbildning.....	37
16.3	Uppmuntra personligt kompetenssparande.....	38
17	Arbetsmarknad och arbetsutbud.....	38
17.1	Förbättra lönebildningen.....	38
17.2	Ny arbetsmarknadspolitik med personen i centrum.....	39
17.3	De äldre på arbetsmarknaden är en resurs.....	39
17.4	Ungdomar på arbetsmarknaden är en resurs.....	39
17.5	Invandrare på arbetsmarknaden är en resurs.....	40
17.6	Arbetskraftsinvandring.....	40
17.7	Arbetstiden.....	40
18	Anslagen.....	41
	Vinnova, 26:1.....	41
	Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader, 38:1.....	41
	Näringslivsutveckling m.m. 38:2.....	42
	Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader, 38:3.....	42
	Turistfrämjande, 38:4.....	42
	Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m., 38:5.....	42
	Rymdverksamhet, 38:14.....	42
	Konkurrensverket, 38:16.....	43
	Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m., 38:19.....	43
	Kapitalinsatser i statliga bolag, 38:19.....	43

Fel! Okänt namn på

Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft, 38:23	43
Exportfrämjande verksamhet, 39:3	43
Konsumentverket, 40:2	44

Fel! Okänt namn på

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grundläggande principer för ett gott näringslivsklimat.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens roll i näringspolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etikens betydelse för en fungerande marknad.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas roll i näringspolitiken.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att äganderätten måste erkännas som fundamental princip och ges grundlagsskydd.¹
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i kommunallagen i syfte att underlätta prövning av kommunal näringsverksamhet.¹
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en effektivare konkurrenspolitik.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kriminalisering av karteller.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokala kooperativa utvecklingscentrum.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en parlamentarisk utredning om riskkapitalförsörjningen.
11. Riksdagen beslutar att möjlighet för riskkapitalavdrag införs.²
12. Riksdagen beslutar att möjlighet till sparande i etableringskonto införs.²
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förmånsrätten.³
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att miljöbalken måste anpassas utifrån de små företagens situation.⁴
15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om sänkta skatter och avgifter i enlighet med vad som anförs i motionen.⁵
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta företagens kontakter med myndigheter.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i reglerna för fåmansföretag.⁵
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvinnligt företagande.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om framtidens arbetsmarknad.⁶
20. Riksdagen beslutar att slopa medfinansieringsansvaret i sjukförsäkringen.⁷
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att halvera sjuklöneperioden för små företag.⁷
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av krafttag mot svartjobben.⁵
23. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till åtgärder för att stimulera tjänstesektorn i enlighet med vad som anförs i motionen.⁵

Fel! Okänt namn på

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av schablonbeskattning inom vissa tjänstebranscher.⁵
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvinnligt företagande.
26. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling i syfte att förverkliga principerna om affärs- mässighet, konkurrens och icke-diskriminering.²
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om industriella utvecklingscentrum.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning, utveckling och innovationer.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning och kompetensutveckling samt behovet av inriktning på företagande och entreprenörskap.⁸
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad ägarspridning genom utförsäljning av statliga företag.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om näringspolitikens mål.
32. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2003 anvisa anslagen under utgifts- området 24 Näringsliv, med följande förändringar i förhållande till rege- ringens förslag, enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag 2006 tkr	Kristdemo- kraterns för- ändring 2006
26:1 Vinnova, förvaltningskostnader	117 730	-5 000
26:2 Vinnova, forskning och utveckling	1 375 755	-100 000
38:1 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltnings- kostnader	216 222	-15 000
38:2 Näringslivsutveckling, såddfinansiering	273 909	+30 000
38:3 ITPS: Förvaltningskostnader	76 284	-5 000
38:4 Turistfrämjande	100 992	+100 000
38:5 SGU	168 103	-5 000
38:14 Rymdverksamhet	659 292	-70 000
38:16 Konkurrensverket, varav resursökning	84 969	+9 000
38:19 Kostnader för omstrukturering och genomlys- ning av statligt ägda bolag	23 150	-23 150
38:20 Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000	-1 000
38:23 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	200 000	-200 000
39:3 Exportfrämjande verksamhet	304 036	-78 000
40:2 Konsumentverket	109 034	-5 000
Totalsumman för hela utgiftsområdet	+4 199 220	-368 150

¹ Yrkandena 5 och 6 hänvisade till KU.

² Yrkandena 11, 12 och 26 hänvisade till FiU.

³ Yrkande 13 hänvisat till LU.

⁴ Yrkande 14 hänvisat till MJU.

⁵ Yrkandena 15, 17 och 22-24 hänvisade till SkU.

⁶ Yrkande 19 hänvisat till AU.

⁷ Yrkandena 20 och 21 hänvisade till SfU.

⁸ Yrkande 29 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

4 Inledning

Utan tillväxt finns det bara nedskärningar att fördela. En av tillväxtpolitikens hörnstenar är näringspolitiken. Denna motion beskriver inriktningen för Kristdemokraternas näringspolitik.

En regering som vill åstadkomma ekonomisk utveckling, förstärkt välfärd och rika möjligheter till arbete måste bedriva en näringspolitik som stimulerar enskilda initiativ och företagande. Politikens roll är i detta sammanhang att skapa en god jordmån för nya och växande företag.

Skolan ska spela en viktig roll för att ge eleverna förståelse för företagandets roll och betydelse i samhället. Många gånger ger skolan en bra utbildning för att bli löntagare men framtiden behöver också många nya företagare. Skolan har en viktig uppgift att väcka intresse för företagande och entreprenörskap. Förädling av råvaror och viktiga uppfinningar runt sekelskiftet, i en miljö av stabila institutioner och ett företagarevänligt klimat, utvecklade Sverige från ett av Europas fattigaste jordbruksländer till ett av världens rikaste länder runt 1970. Under drygt 30 år från 1970 har emellertid förutsättningarna för företagande och ekonomisk utveckling försämrats i Sverige. Sjuttioalet innebar en period av i många stycken skadlig lagstiftning och en dramatisk höjning av skatten på arbete. Detta har starkt hämmat Sveriges välfärdsutveckling.

Målet för Kristdemokraternas näringspolitik är att bygga en långsiktig och stabil grund för välfärden och sysselsättningen genom ökat företagande inom sociala och ekologiska ramar. Detta står också i samklang med Kristdemokraternas målsättning att uppmuntra ett ökat personligt ansvarstagande. Det är olyckligt – även när det gäller villkoren för företagande – att så många fortfarande uppfattar det som att det offentliga har huvudansvaret för våra liv. Den höga skattenivå, inte minst på arbete, som krävs för att finansiera ett sådant offentligt åtagande försvagar dessutom tillväxtkraften i ekonomin och minskar därmed sysselsättningen.

Företag, kunniga medarbetare och huvudkontor flyttar från vårt land till länder som förmår att skapa ett bättre klimat än det Sverige i dag kan erbjuda. Exempel på större företag som inte längre styrs från Sverige är: ABB, AGA, Alfa-Laval, ASG, Astra Zeneca, Autoliv, BTL, Esselte, Ikea, Kockum, Nobel, Saab Automobil, Securitas, Stora och Volvo Personvagnar. Problemet i dag är att den socialdemokratiska regeringen saknar en vision om hur Sverige ska utvecklas med nya och växande företag. Därför saknar man också en strategi för hur en sådan utveckling ska kunna åstadkommas. EU har påtalat att Sverige måste gynna tillväxten av små och medelstora företag i sin senaste rapport. De reformer som fyrpartiregeringen genomförde 1991–1994 för att stärka arbete, sparande och företagande har misstänkliggjorts, baktalats och till vissa delar rivits upp.

5 Principer för ett gott näringslivsklimat

5.1 Det gemensamma bästa

Det goda samhället handlar om alla människors lika värde, rättigheter och skyldigheter. Det ligger ett stort ansvar på varje människa att förvalta sina personliga förutsättningar och resurser. Alla medborgare och invånare ska kunna ta del av social välfärd och utveckling. Detta innebär möjligheter för alla att leva ett drägligt liv med t.ex. mat, kläder, sjukvård, arbete, utbildning, kultur och att kunna förverkliga grundläggande värden så som liv, hälsa, frihet, kunskap, sanning och kärlek. Hela samhället vinner på att alla verkar för det gemensamma bästa. För detta är det nödvändigt med etiskt medvetna medborgare som kan skilja bra handlingar från dåliga och goda från onda. Målet är det gemensamma bästa, och det förverkligas utifrån rätten att förverkliga gemensamma värden.

Arbete och välfärd åt alla kan bara uppnås genom att ansvarstagande individer, familjer och företag tillsammans tillåts att utvecklas och växa med trygga och stabila regler. Det privata näringslivet har varit, är och kommer att vara ryggraden för Sveriges välfärd.

5.2 Förvaltarskapsprincipen

Förvaltarskap över gemensamma resurser rör såväl materiella som andliga värden. Miljön och naturresurserna måste förvaltas ansvarsfullt, så att goda livsbetingelser inte äventyras och så att kommande generationer också får del av dem. Människan bör därför ingripa i naturen med försiktighet och klok urskiljning. Andliga och kulturella värden utgör ett rikt arv, som behövs för att bevara och vidareutveckla en civiliserad identitet och samhörighet. En socialt och ekologiskt ansvarsfull marknadsekonomi ger goda politiska förutsättningar för ett gott förvaltarskap. Förvaltarskapsprincipen hjälper oss att tänka långsiktigt och att därmed värna de nödvändiga livsbetingelserna. Vi kallar detta för förvaltarskapsprincipen.

Näringslivspolitikerna ska bygga på förvaltarskapsprincipen. Lagar, skatter och regler ska utformas på ett sätt som uppmuntrar ett gott förvaltarskap.

5.3 Stärk äganderätten

Marknadsekonomins civilrättsliga grund är frivilliga avtal mellan självständiga aktörer. Detta förutsätter privat äganderätt. I jämförelse med andra västeuropeiska länder har Sverige ett sämre lagligt skydd för äganderätten, särskilt när det gäller ersättning vid expropriation.

Kristdemokraterna anser att den enskilda äganderätten måste erkännas som fundamental princip och ges grundlagsskydd.

Expropriation innebär att enskilds egendom mot viss ersättning, genom tvång, tas i anspråk för att tillgodose ett samhälleligt mål. Men rätten att ex-

Fel! Okänt namn på

propriera och göra intrång tillkommer inte bara det allmänna utan även enskilda rättssubjekt, och för ändamål som syftar till ekonomisk avkastning.

Ett exempel där äganderätten kommer i fokus är när bredbandsnäten byggs ut. Detta sker i huvudsak på två sätt. Det ena sättet innebär att kablar grävs ner i sådan mark som är ianspråktagen med vägrätt, mark som i de flesta fall ägs av Sveriges bönder. Ett annat exempel är expropriation av mark för utbyggnad av mobiltelenät. Med dagens ersättningsregler i expropriationslagen kan de markägare som tvingas avstå från mark få ersättningar som jämförelsevis framstår som obetydliga.

Många markägare har naturligtvis reagerat mot detta kommersiella utnyttjande av deras mark. Det man kraftigast har reagerat mot är att det inte utgår någon ersättning till markägaren för kabelframdragningen då bredbandsaktörernas verksamhet kan förväntas generera stora ekonomiska vinster.

Kristdemokraterna anser att expropriationslagen i denna del är föråldrad. Lagens ersättningsregler är inte anpassade till dagens tvångsförvärv, som i många fall sker för att tillgodose, förutom allmänna intressen, även starka privatekonomiska intressen. Det är därför hög tid att se över och reformera ersättningsreglerna vid tvångsförvärv.

5.4 Gemensamt etiskt handlingssätt och stärkt personligt ansvar

Man måste kunna lita på ingångna avtal. Ett inte oväsentligt problem i dag är en allmän försvagning av det etiska medvetandet och rättsuppfattningen som även berör det ekonomiska livet. En sund marknadsekonomi förutsätter en gemensam etisk grund där karaktärsdrag som personligt ansvarstagande och hederlighet betonas mer aktivt än vad som skett i vårt land under lång tid.

Ekonomi är ett av de områden som mest påverkas av kulturella förhållanden. Man kan finna ett tydligt gemensamt drag för de områden där nyföretagande blomstrar, nämligen tillit. Det handlar om att vi förväntar oss ett visst beteende av våra medmänniskor. Där man samarbetar och litar på varandra, där frodas företagsamhet. Tillit är inte något som kan skapas genom direkta politiska beslut. Politiken måste dock bidra till en process där samhällets inneboende tillit förstärks. Denna process måste dessutom förstärkas genom att familjerna och skolan får bättre förutsättningar att fungera och förmedla positiva normer.

Det personliga ansvarstagandet måste stärkas på bekostnad av kollektivism och centralstyrning. Denna princip är central i den kristdemokratiska ideologin. En brytning av den moraliska förflackningen kan endast ske genom att vi alla tar ett ökat personligt ansvar. Av detta följer att mer av resurser måste behållas av de enskilda individerna, så att ansvarstagandet ges realistiska möjligheter att fungera.

6 Näringsliv i förändring

När framtidens näringsliv, åtgärder för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning diskuteras är det viktigt att beakta de förändringar som gör att de gamla recepten inte längre fungerar. Viktiga förändringar är bland andra globaliseringen, regionaliseringen, utvecklingen i Europa, den höjda utbildningsnivån, informationsteknikens fortsatta utveckling samt tjänstesektorns expansion.

De traditionella basnäringarna, skogen, stålet och kemin, liksom övrig industri kommer fortsatt att vara betydelsefulla. Den nya näringspolitiken måste dock också ta sin utgångspunkt i de nya näringarna och de små företagen.

6.1 Utvecklingen i Europa

Förändringar innebär nya förutsättningar. Den miljö av nationella monopol och regleringar mot utlandet som fanns för bara 15–20 år sedan gav vissa möjligheter att driva en nationell särpolitik. Detta är inte längre fallet. Sverige blir alltmer integrerat i Europa och är en del av den internationella marknaden med mycket begränsat utrymme att driva en avvikande näringspolitik med detaljregleringar och selektiva åtgärder. Däremot är de nationella politiska ramarna, som bl.a. ska stimulera expansion och sysselsättning, fortsatt viktiga.

6.2 Globalisering

Världshandeln ökar nu flera gånger snabbare än världsproduktionen. Handeln sker också i ett helt nytt konkurrensläge. Gamla nationellt skyddade branscher och sektorer utsätts för konkurrens. Efter krisen kommer Asien att med ökad konkurrenskraft fortsätta ta marknadsandelar inom världshandeln. Ett vitaliserat USA försöker öka sina marknadsandelar i Europa. Det räcker inte för oss svenskar att konkurrera i Västeuropa – det är världskonkurrens som gäller.

6.3 Tjänstesektorn

Vartannat nystartat företag är ett tjänsteföretag. Uppdragsverksamhet bedöms vara den stora tillväxtsektorn fram till år 2015. En slumrande bransch med stor potential är hushållssektorn. Varje vuxen lägger i genomsnitt ner cirka 26 timmar i veckan på hushållsgöromål, vilket motsvarar 3,7 miljoner heltidsarbeten. Höga skattekilar gör att den legala marknaden för tjänster riktade till hushåll är näst intill obefintlig, medan en omfattande svart sektor breder ut sig. Stimulanser för att påskynda utvecklingen av antalet tjänsteföretag skulle få påtagliga effekter på antalet nya jobb. Skatten på arbete måste minska. Också ur resurshushållningssynpunkt är ett ökat utrymme för tjänstesektorn,

Fel! Okänt namn på

t.ex. när det gäller reparationer och underhåll, angeläget. Förslag till åtgärder inom detta område följer senare i motionen.

De mindre företagen kommer att bli allt viktigare för Sverige. Jämfört med 1950 finns i dag färre jobb i den privata sektorn. Hela sysselsättningsökningen sedan andra världskriget har skett i den offentliga sektorn. Det är i det privata näringslivet nya jobb måste skapas. Och då främst i de små företagen.

7 Socialdemokraterna bedriver en dålig näringslivspolitik

Sverige har uppenbarligen under de senaste 30 åren bedrivit en felaktig och misslyckad politik. Landet har under en lång rad av år haft en alltför svag tillväxtkraft. Från att 1970 ha varit det fjärde rikaste landet bland OECD-länderna har Sverige rasat dramatiskt på rankinglistan, ner till en 14:e plats år 2003 enligt senast tillgängliga statistik (april 2005). Vid en jämförelse av köpkraftspariteten (PPP) hamnar Sverige på 25:e plats av världens länder, enligt CIA:s omvärldsdata. Situationen för landets företagare är mörk.

Enligt statistik från Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) försattes 7 649 företag i konkurs 2004. Under det första halvåret 2005 har 3 676 företag försatts i konkurs. Antal anställda i företag i konkurs förra året uppgick till 21 206 personer. Fortfarande är antalet företag i Sverige lågt i förhållande till befolkningens storlek, och de nya företag som startas ersätter bara företag som försvinner.

Totalt fanns det i Sverige 9 864 utlandsägda företag med 544 579 anställda år 2004. Detta innebär att utlandsägda företag svarade för 23 procent av sysselsättningen i näringslivet 2003. Det är positivt att utländskt kapital kommer till Sverige, men i den allt hårdare internationella konkurrensen ökar samtidigt kraven på att de svenska företagen ligger i topp vad gäller innovationer, produktivitet och produktion. Detta måste understödjas av ett tidsenlig regelverk, en flexibel arbetsmarknad med bra rehabilitering och gynnsamma skatter. Annars riskerar företag att flytta från Sverige till andra länder.

Enligt en rapport från ITPS (april 2004) är inte Stockholm längre en tillväxtmotor för svensk ekonomi. Dessa uppgifter ser Kristdemokraterna mycket allvarligt på eftersom tillväxten i Stockholm har betydelse för tillväxten i hela Sverige. ITPS anser att Stockholmsregionen uppvisar flera tecken på avmattning i förhållande till både europeiska regioner och de andra storstadsregionerna i Sverige. Mönstret gör sig gällande för företagsdynamik, sysselsättningsutveckling och befolkningsutveckling. Vi kristdemokrater anser att såväl den socialdemokratiska regeringen som vänstermajoriteten i Stockholms stadshus bär skulden till denna farliga utveckling för landets huvudstad.

Näringspolitikens uppgift är att skapa tillräcklig attraktionskraft för att kapital, kompetent arbetskraft och teknik ska lockas hit och stanna kvar. Det förutsätter i allmänna ordalag en miljö för företagande som är så bra att fler företag väljer att etablera sig i Sverige. Fattiga länder som börjar sin indust-

Fel! Okänt namn på

rialisering får vanligen sin attraktionskraft genom låga lönekostnader. Därefter klättrar de uppåt och adderar annan kompetens, alltmedan kostnaderna stiger. Sverige har relativt höga kostnader, en liten hemmamarknad och ligger dessutom geografiskt avsidet. Det betyder att vi för att skapa god attraktionskraft måste kompensera för dessa nackdelar genom att vara desto bättre på andra områden. Det handlar bl.a. om god infrastruktur, skatteregler som gynnar arbete, sparande och företagande, tillgång till god kompetens, sunda offentliga finanser och frihandel.

De snabbväxande regionerna i världen kännetecknas just av att de har lyckats skapa sådan attraktionskraft och attraherat ny produktion i stor skala. Recepten har skilt sig åt i vissa avseenden, men gemensamt för dem alla är satsningen på exportdriven tillväxt, avreglerade marknader, aktiva åtgärder för att locka internationellt kapital, liten offentlig sektor i förhållande till den privata, högt sparande och goda utbildningssystem.

Den internationella integrationen, utmaningen från nya konkurrenter och de kvardröjande svenska skuldproblemen kommer att kräva en fortsatt anpassning av den svenska ekonomin till den internationella konkurrensen. Sverige har försummelser att ta igen, samtidigt som ribban från omvärlden hela tiden höjs. Inser och erkänner man inte detta kommer klyftan mellan den nödvändiga marknadsanpassade ekonomiska politiken å ena sidan och traditionell vänsterretorik å den andra att bli oöverstiglig.

Det s.k. Gnosjöupproret är ett exempel på hur stämningarna är hos landet företagare just nu. Beslutet att införa en medfinansiering i sjukförsäkringen, där arbetsgivaren ska bidra med 15 procent av kostnaderna, har lett till stora protester runt om i landet. Medfinansieringen hotar inte bara företagen rent ekonomiskt, den gör också att företagen blir försiktigare att anställa och hotar därmed tillväxten i landet. Kristdemokraterna var självklart emot att införa medfinansieringen i sjukförsäkringen och anser att den omedelbart ska avskaffas. Åtgärden finansieras med motsvarande höjning av arbetsgivaravgiften.

Medfinansiering

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivarnas medfinansiering efter andra sjukveckan med 15 procent av sjukpenningkostnaden för anställda slopas fr.o.m. årsskiftet. Det innebär att arbetsgivarna avlastas kostnader på 2,5 miljarder kronor 2006. Förslaget finansieras genom en motsvarande höjning av arbetsgivaravgifterna.

Kristdemokraterna föreslår också en halverad sjuklöneperiod för små företag. Det innebär att sjuklöneperioden med vårt förslag blir 7 dagar istället för 14 dagar. Små företag är extra känsliga för sjukskrivningar. För att öka deras benägenhet att anställa vill vi halvera sjuklöneperioden för just dessa. Bara hälften av sjukfrånvaron är arbetsrelaterad. Genom en halverad sjuklöneperiod för små företag får de rimligare sjuklönekostnader och vågar också anställa fler.

Fel! Okänt namn på

8 Kristdemokraternas näringslivspolitik

8.1 Näringspolitikens mål

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att särskilda mål formuleras för respektive politikområde. Kristdemokraternas förslag till mål lyder: ”Att främja en hållbar ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning genom fler och växande företag. Politikens roll är att skapa en god jordmån för företagande. Arbete och välfärd åt alla uppnås genom att ansvarstagande individer, familjer och företag tillsammans tillåts växa med goda och stabila regler.”

Det är också viktigt att regeringen sätter upp konkreta mätbara mål. Inom näringspolitiken finns det flera områden som bör vara föremål för målsättningar som är uppföljningsbara. Kristdemokraterna vill sätta upp ett mål för regelförenklingsarbetet. Målet ska vara att minska den administrativa bördan till följd av reglerna med 25 procent till år 2010. Kristdemokraterna anser också att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till mål för andelen kommersialiserade patent i Sverige samt ett mål för andel av arbetskraften som är sysselsatt i privat sektor.

8.2 Förbättra attityderna till företagande

Det politiska etablissemangets attityd till företagare och företagande är inte minst viktigt för att fler än i dag ska känna att det är lönt att starta eller vidareutveckla företagsidéer eller verksamheter. Under alltför lång tid har företagare från politiskt håll enbart betraktats som outtröttliga skatteobjekt. Inte sällan har attityden varit att de flesta företagare är potentiella skattesmitare som behöver klämmas åt genom fler och hårdare regler. Detta har lett till ständigt växande regelverk och kontrollmaskineri.

Om Sverige ska klara den framtida välfärden krävs det fler och nya företag som vågar anställa och vidareutvecklas. Då måste också attityden från politiskt håll förändras så att det blir högsta prioritet att förenkla och utforma regler som angår företagare på ett betydligt bättre sätt än i dag.

8.3 Etikens betydelse för en fungerande marknad

Inte minst i en otrygg tid är det viktigt att stärka de värden som skapar det goda samhället. På samma sätt som trafikreglerna är en förutsättning för friheten att åka vart man vill är etiken en förutsättning för att samhället ska fungera utan onödiga kollisioner. Det etiskt neutrala samhället är en omöjlighet. Etik är och fungerar som ett fundament för rätt och lagstiftning. Men etiken är också den viktiga sammanhållande kraft som måste finnas där lagstiftning inte finns, eller om lagregleringarna minskar. En väl förankrad etik minskar behovet av en alltmer krånglig och omfattande lagstiftning, och den minskar behovet av dyra och komplicerade affärskontrakt. En väl förankrad etik gör därmed livet lättare att leva. Vårt samhälle har byggts upp av den etik

som inspireras och förvaltas av den kristna traditionen. Det handlar bl.a. om hederlighet, rättvisa, personligt ansvarstagande, solidaritet med medmänniskor och respekt för andras egendom.

8.4 Lägre skatter

8.4.1 Åtgärda strukturproblemen

Skattepolitiken måste ges en sådan inriktning att vi långsiktigt kan åstadkomma en högre tillväxt än tidigare. Endast så kan vi på sikt öka välfärden för alla. BNP i Sverige ökar med 2,4 procent i år och 2,9 procent såväl 2006 som 2007. Men enligt Konjunkturinstitutets beräkningar växer inte Sveriges välstånd lika snabbt som BNP. Real BNI per capita är ett bättre mått för att mäta välståndet, och det ökar med endast 0,4 procent i år. För att vända denna negativa trend måste strukturproblemen i den svenska ekonomin åtgärdas.

De skattesänkningar som bör prioriteras är de som direkt påverkar utbud av såväl arbetskraft som kapital positivt. Det är annars stor risk för att inte minst flaskhalsar på arbetsmarknaden snabbt åter bromsar tillväxten.

Det handlar t.ex. om skattesänkningar som stimulerar individen till högre utbildning och ökade arbetsinsatser och samtidigt underlättar för företagen att anställa och expandera. Det handlar om beskattningen av låginkomsttagare. Det handlar om skattesänkningar som gör det mer lönsamt att driva, utveckla och äga företag i Sverige.

Internationaliseringen och integreringen av ekonomierna i allt fler avseenden har gradvis tvingat fram en förändrad syn på beskattningen. Det finns inte längre samma utrymme för stora avvikelser i beskattningen av t.ex. kapital som är extremt lättroligt över nationsgränserna. Detsamma gäller i växande grad också för kvalificerad arbetskraft. Samtidigt har den svaga sysselsättningstillväxten under flera decennier i Sverige, liksom i stora delar av övriga Europa, fokuserat på skatten på arbete. Lägre skatter på arbete har också blivit en uttalad målsättning från EU för att långsiktigt få bukt med arbetslösheten, men regeringen har gjort alltför små satsningar på detta område.

Utformningen av skattepolitiken kan i allt högre grad sägas ha blivit en del av ett lands grundläggande konkurrenskraft. Skattetrycket i Sverige är mycket högt, både ur ett internationellt och historiskt perspektiv, och måste sänkas väsentligt för att bli konkurrenskraftigt och därmed möjliggöra en långsiktigt högre tillväxt. En högre beskattning i Sverige på kapital och humankapital leder bort kapitalet och det blir allt svårare att attrahera kvalificerad arbetskraft. Resultatet blir att den långsiktiga tillväxtkraften försvagas. Sverige har i hög grad fått känna av detta. Konkurrensnackdelar på skatteområdet har bidragit till många uppmärksammade företagsutflyttningar, och allt fler företag bedömer att de kommer att få ökade svårigheter att behålla ung och välutbildad arbetskraft inom landet liksom att attrahera kvalificerad utländsk arbetskraft.

Fel! Okänt namn på

8.4.2 Sänkta skatter och avgifter på arbete

Skattesystemet måste ge incitament för arbete. Principen om lika lön för likvärdigt arbete får inte via skatte- och bidragssystemen resultera i principen om lika inkomst oavsett om man arbetar eller ej. Skattereformens mål om enkelhet och en maximal marginalskatt om 50 procent måste gälla. Den statliga skatten bör därför uppgå till max 20 procent.

Den internationella ekonomin blir alltmer sammanvävd, och om inte det totala skattetrycket sänks kommer Sverige sakta men säkert halka efter övriga OECD-länder. Som tidigare nämnts är utvecklingen sedan 1970-talet skrämmande; Sverige har halkat ner från en 4:e plats på OECD:s rankinglista till 14:e plats 2003, enligt senast tillgängliga statistik.

Målet med en reformering av skattesystemet är att fler ska kunna klara sig på sin lön, att förbättra företagens utvecklingskraft och att sänka det totala skattetrycket.

Kristdemokraterna föreslår att ett s.k. förvärvsavdrag, eller arbetsavdrag, införs. Det är orimligt att beskatta låginkomsttagare så hårt som i Sverige. En bonuseffekt av en sådan åtgärd blir att lönebildningen förbättras.

Kristdemokraterna föreslår också, tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige, sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar, se faktarutan nedan.

Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivare i näringslivet som nyanställer, för varje nyanställd, endast betalar pensionsavgift och slipper övriga arbetsgivaravgifter, under det första året. År två nedsätts arbetsgivaravgiften med tre fjärdedelar, år tre med hälften och år fyra med en fjärdedel. Efter fyra år upphör nedsättningen. För att säkerställa att företag inte avskedar arbetskraft för att därefter omedelbart nyanställa ska nedsättningen endast utgå till arbetsgivare som ökat det totala antalet anställda.

Kostnaden beräknas uppgå till 2,6 miljarder kronor 2006. När reformen efter fyra år fått fullt genomslag beräknas årskostnaden uppgå till drygt 6 miljarder kronor.

8.4.3 Avveckla förmögenhetsskatt

Förmögenhetsskatt betalas på fysiska personers nettoförmögenhet. Nivån är 1,5 procent på belopp som överstiger 1,5 miljoner kronor för ensamstående och 3 miljoner kronor för gifta eller sammanboende.

Sverige är ett av få länder som har kvar förmögenhetsskatt. I en internationaliserad ekonomi flyttar kapital lätt, därför gör internationaliseringen det omöjligt för Sverige att i det långa loppet bibehålla ett skattetryck som avsevärt överstiger omvärldens. Kristdemokraterna vill avveckla förmögenhetsskatten successivt. Till att börja med avvecklas effekten av sambeskattningen av förmögenhet. Förmögenhetsskatten avvecklas med vårt förslag under en fyraårsperiod.

Förmögenhetsskatt

Allians för Sverige föreslår att förmögenhetsskatten avskaffas under nästa mandatperiod. Redan 2006 halveras skattesatsen från 1,5 procent till 0,75 procent.

Skattebortfallet beräknas uppgå till 2,9 miljarder kronor 2006.

9 Förenklade regler och minskat krångel

Regelverket som omgärdar företagandet är enormt. Den totala omfattningen av företagsregler uppskattas till ca 20 000 sidor och de ökar för varje år. Den av Socialdemokraterna tillsatta Småföretagsdelegationen lade fram 81 konkreta förslag till regelförenklningar 1998. Ännu i dag är närmare två tredjedelar av förslagen inte genomförda. Kristdemokraterna anser att de flesta av delegationens återstående förslag kan och bör genomföras skyndsamt. Sedan regelförenklingsarbetet startade 1999 har det tillkommit 2 750 nya regler för företagen att förhålla sig till. Endast 1 000 regler av avskaffats. Det innebär en nettoökning med 1 750 regler.

OECD har gjort beräkningar som visar kostnaderna för att administrera reglerna inom skatte-, arbetsmarknads- och miljöområdena. Exempelvis kostar det ett mindre företag (1–19 anställda) ca 30 000 kronor per år och anställd, vilket är oacceptabelt mycket. Därför är det oerhört viktigt att regeringen skyndsamt uppfyller riksdagens beslut från december 2002 att gå igenom hela regelverket som företagarna har att förhålla sig till och att genomgången också leder till att det, allteftersom man hittar ”dåliga regler”, kontinuerligt rensar upp i regelträsket.

9.1 Mät regelförenklingsarbetet – och sätt upp mål

Kristdemokraterna och övriga partier i Allians för Sverige välkomnar arbetet med att systematiskt kartlägga vad olika offentliga regelverk kostar de svenska företagen i form av administrativa bördor. Alliansen tycker inte att det är acceptabelt att regeringen valt att undanta flera stora regelverk från kartläggningen, bl.a. jordbruks- och livsmedelsområdet. Det betyder att drygt en tredjedel av regelverket inte kommer att kartläggas. Självklart ska hela regelverket kartläggas.

Den administrativa bördan är dessutom bara en del av vad olika regelverk kostar företagen. I vissa fall, som miljöbalken, är den administrativa kostnaden en liten del av den totala bördan. Därför anser vi att kartläggningsarbetet måste fortsätta och även omfatta alla kostnader för ett regelverk. Först då går det på ett rättvisande sätt att avgöra om fördelarna av att ha vissa regler uppväger de nackdelar de medför.

Fel! Okänt namn på

Vi har också föreslagit att riksdagen beslutar att företagens administrativa kostnader för regelverket ska minska med minst 25 procent till år 2010. Det är samma mål som bl.a. gäller i Danmark.

Det finns goda skäl för Sverige att ta efter den ordning som gäller i Holland, där alla förslag till nya eller ändrade regler som berör företagen måste granskas av ett utomstående organ innan de kan träda i kraft. Granskningen ska se till att alla förslag har ordentliga beskrivningar av konsekvenserna för företagens regelbörda och se över om det är möjligt att omforma förslagen på ett sådant sätt att de uppnår samma syfte på ett enklare sätt.

9.2 Regelförenkling också på EU-nivå

De kartläggningar som gjorts av regelbördan i Holland visar att närmare hälften av företagens regelbörda har sitt ursprung i EU:s regelverk. Därför är det ytterst viktigt att förenklingsarbetet även bedrivs på EU-nivå. Vi välkomnar de initiativ som har tagits av EU-kommissionen och av bl.a. Holland och Irland. Sverige måste ansluta sig till de länder som driver på regelförenkling på EU-nivå. Vi vill dessutom att en permanent regelrevison inrättas av EU med uppgift att förenkla existerande regelverk och bevaka hur ny EU-lagstiftning påverkar företagens administrativa börda.

9.3 Förenkla försäkringsreglerna

I dag belastas företagaren med mängder av administrativa uppgifter när t.ex. ett sjukfall klassas om till arbetsskada, eftersom beräkningsunderlagen är olika. Många enskilda medborgare har också svårt att kontrollera att de verkligen har fått rätt ersättning. Utgångspunkten för en reformering bör vara att ersättningsnivåerna hålls konstanta medan reglerna görs enklare.

9.4 Förenkla självdeklaration för företagare

Nästan ingen av landets ca 700 000 egenföretagare klarar av att deklarerera på egen hand och hela 72 procent tar hjälp av en expert, enligt en undersökning gjord av Skatteverket. Problemen med självdeklarationen har samband med de krav som ställs på bokföring och bokslut och den krångliga utformningen av bl.a. skattereglerna. Målet för ett förenklingsarbete bör vara att en egenföretagare ska kunna deklarerera utan hjälp utifrån.

9.5 Generösare regler för moms- och uppbördsdeklaration

De nya skatteinbetalningsrutinerna har inneburit förenklingar. Däremot har andra regler förändrats och försämrats i det nya systemet.

Fel! Okänt namn på

I det nya systemet med skattekonto finns en straffavgift som tas ut vid försenad deklaration. Avgiften drabbar framför allt småföretagen på ett orimligt sätt. Den åläggs aktiebolag med 1 000 kronor, även om den månatliga deklarationen bara är en dag försenad, och andra skattskyldiga med 500 kronor. I vissa, enligt taxeringslagen 5 kap. 5 §, angivna fall bestäms förseningsavgiften till fyra gånger nämnda belopp. Dessutom har förfallodagen ändrats när det gäller inbetalning av skatt, arbetsgivaravgifter och moms, så att betalningen anses ha skett när pengarna kommit in på skattemyndighetens konto, och inte som tidigare den dag då betalning skedde i post eller bank. Detta har gjort att företagare nu även måste kalkylera med eventuella förseningar i postgången, helgdagar, klämdagar med mera.

Kristdemokraterna vill slopa straffavgiften för försenad deklaration. Dock kvarstår kostnaden för ränta för de dagar momsbetalningen är försenad. Vi vill också ändra reglerna så att den dag som företagaren överfört beloppet ska räknas som betalningsdag.

Kristdemokraterna anser också att företagare som i förväg ska beräkna sin inkomst för att sedan månadsvis betala in preliminär F-skatt i stället bör få göra det i den takt som faktiskt intjänad inkomst uppstår.

Ett enklare system för föreningar som tillfälligt betalar ut skattepliktiga arvoden eller liknande bör utformas. I dag måste man först registrera sig som arbetsgivare och sedan avregistrera sig.

9.6 F-skattsedel till alla som vill

Utan F-skattsedel är det svårt eller omöjligt att bedriva näringsverksamhet. I dag finns problem på det området. Bland annat kan den som utför tjänster åt sin förra arbetsgivare eller som bara har en uppdragsgivare ha svårt att få F-skattsedel. I flera län har det också framkommit att sjuksköterskor nekats F-skattsedel med hänvisning till att det inte finns någon marknad. Utgångspunkten måste vara att alla som begär F-skattsedel ska tilldelas sådan. I dag ser vi hur det blir allt vanligare att kombinera egenföretagande med vanlig anställning. Många människor vill också kunna ha en vanlig anställning vissa perioder i livet och driva eget företag under andra perioder. Skattemyndigheten måste kunna handlägga ett önskemål om F-skattsedel på maximalt tre veckor. Så är tyvärr inte alltid fallet i dag.

9.7 Förenkla företagens kontakter med myndigheter

Många företagare upplever att myndigheter har dålig service och inte finns tillgängliga när de behövs. Det kan dessutom ta orimligt lång tid att få ett ärende avgjort hos en myndighet. Myndigheterna bör lämna bindande löften om hur lång tid det får ta att avgöra ett ärende. Man bör också selektera information så att endast de företag som berörs får del av informationen.

Kristdemokraterna anser att myndigheterna måste betrakta företagare som sina kunder och därmed anpassa servicenivån därefter bl.a. när det gäller

Fel! Okänt namn på

tiderna för tillgänglighet. Vidare bör statliga myndigheter och kommuner utse informationsansvariga kontaktpersoner för företagen för att rätt kunna hänvisa den som söker information. Myndigheterna bör i sina årsredovisningar redovisa hur service- och informationskraven klarats gentemot företagen när det gäller t.ex. handläggningstider och väntetider i telefon. 24 timmars öppethållande via Internet måste möjliggöras i större utsträckning.

9.8 Informations- och samrådspplikt vid markarbeten

Många företagare har drabbats av att utan förvarning få gatan utanför affären upprävd av det lokala gatukontoret. För framför allt små butiker eller serviceinrättningar i hyrda lokaler kan detta innebära ett ekonomiskt avbräck. Småbutiker är beroende av att kunderna enkelt kan se och stiga in i lokalen, eftersom det ofta rör sig om oplanerade köp, där bekvämlighet och tillgänglighet är avgörande faktorer för försäljningen. Om företagen fick möjlighet att samråda med dem som ska utföra markarbetena i god tid skulle många av dessa problem kunna undvikas.

Kommunen eller annan som beslutar om trafikavstängningar, vägarbeten eller liknande bör åläggas samrådspplikt med de företagare som påverkas av ingreppen.

9.9 Anpassa miljöbalken utifrån småföretagens situation

Kristdemokraterna anser att miljöbalken bättre måste anpassas till de små företagens situation. Ett sådant arbete pågår i Miljöbalkskommittén. Miljöbalkens regelmängd bör bantas. Straffsatsar och sanktionsavgifter måste bättre ta hänsyn till företagens storlek och graden av miljöfarlighet. Balken ska vara inriktad på beivrandet av miljöbrott i stället för pappersexercis. Då blir lagen hanterlig för ansvariga myndigheter och begriplig och förutsägbar för berörda företagare.

10 Innovationspolitik

Antalet patentansökningar signalerar näringslivets vilja att skydda immateriella tillgångar. I Sverige har antalet patentansökningar varit stadigt sjunkande även om det 2004 noterades en svag ökning.

Innovationer tas inte tillräckligt väl om hand i Sverige. Patent som skulle kunna tas till vara av den svenska industrin exporteras till andra länder. I flera konkurrentländer stöder staten mycket aktivt utvecklingen av nya idéer. Möjligheter för anställda att utveckla egna idéer på arbetsplatsen med rätt till eget patent bör utredas. Avtal om delad vinst skulle kunna vara en form för samverkan.

Fel! Okänt namn på

Det är avgörande för svenskt näringslivs konkurrenskraft att tillräckliga resurser satsas på forskning och utveckling. Grundförutsättningen är ett bra allmänt företagsklimat med lönsamma företag. Men det är dessutom nödvändigt att samhället bistår de mindre företagen för att de ska kunna ta del i forsknings- och utvecklingsarbetet.

Det mest naturliga är att skatteregler och lagstiftning utformas så att de mindre företagens forsknings- och produktionsutveckling underlättas i kombination med att de får möjligheter att söka särskilda forskningsbidrag.

Förutom ett allmänt gott investerings- och företagsklimat måste ytterligare åtgärder vidtas som främjar kommersialiseringen av innovationer i Sverige. Av avgörande betydelse är att innovatörer och exploatörer kopplas ihop.

Tyvärr har antalet patent som registreras i Sverige minskat under senare tid. År 2000 inkom 5 036 patentansökningar till Patent- och registreringsverket (PRV), år 2001 inkom 4 500, år 2002 inkom 3 910 och år 2003 inkom 3 519. Det är av yttersta vikt att denna negativa trend bryts, att den svaga uppgången 2004 inte blir en engångsföreteelse.

En grundläggande analys krävs till varför allt färre patentansökningar inkommer till PRV. Målet bör vara att antalet registrerade patent i Sverige per år ska öka med 10 procent under mandatperioden. För att detta mål ska kunna nås krävs också en tydlig innovationsstrategi. Vi begär att regeringen snarast återkommer till riksdagen med ett sådant förslag.

Royalty på patenterade uppfinningar bör vara skattefria i två år – det skulle höja innovationstakten, snabbare omsätta innovationer på marknaden och minska incitamenten att placera royaltyinkomster utomlands. Satsningen på innovativ teknikupphandling till mindre företag och uppfinnare bör utökas. Erfarenheter från USA, Storbritannien och Nederländerna pekar på framgångar med sådan riktad upphandling. I USA kanaliseras minst 1 procent av all statlig teknikupphandling till små och medelstora företag. Nya rön inom FoU bör göras mer lättillgängliga för småföretagen.

Immateriella rättigheter bör ges ett bättre skydd. Kopiering av produkter och varumärken är ett allt större problem. Lagstiftningen på detta område bör stärkas.

11 Förbättra tillgången till riskkapital

Tillgång på riskvilligt kapital för investeringar i nyföretagande är en viktig förutsättning för nyföretagande och tillväxt. Forskning visar att riskkapital är särskilt viktigt i ett tidigt skede där affärsrisken är stor.

Riskvilligt kapital och bidrag till nyföretagandets tidiga skeden benämns ofta såddfinansiering och förmedlas till entreprenörer för utvärdering och provning av en produktidé, ibland redan innan företaget ens existerar.

Fel! Okänt namn på

11.1 Såddfinansiering

Det är viktigt att det finns riskkapital, inte minst riskkapital för att finansiera produktens eller tjänstens mycket tidiga utveckling. För att möjliggöra och möta ett ökat nyföretagande och en utveckling av befintliga företag måste tillgången till riskkapital öka. Speciellt måste de onoterade, mindre och nya företagens finansieringsbehov säkras. De företag som inte producerar materiella varor har ofta svårt att erhålla kapital för att finansiera sin affärsidé. Detta är ett stort problem, vilket framför allt missgynnar kvinnliga entreprenörer då majoriteten av företagen inom exempelvis servicesektorn startas av kvinnor.

Bristen på kapital i små företag beror till stor del på att de och deras ägare varit och är skattemässigt missgynnade jämfört med ägarna till stora företag. På grund av den lägre soliditeten har man haft svårt att få banklån, exempelvis för att finansiera marknadsföring av nya produkter.

Därutöver har de små företagen haft brist på ägarkapital, bl.a. beroende på en dålig marknad för placeringar i små och onoterade företag samt att det för privatpersoner ofta tett sig mer lönsamt och riskfritt att spara sina pengar i bank eller obligationer.

Riskkapitalförsörjningen för svenska företag måste lösas. Hela kreditmarknadssituationen behöver genomlysas i en parlamentarisk utredning.

Staten har ett ansvar för att se till att det finns tillgång till riskkapital. Riskkapitalfinansieringen i företags och innovationers tidiga skede, s.k. såddfinansiering, håller på att stanna av fullständigt i Sverige. Innovatörer och entreprenörer måste ges den goda jordmån som behövs för att deras idéer ska utvecklas och tas till vara i vårt land. I detta ingår ett statligt ansvar för det tidiga riskkapitalet.

För att kunna starta ett företag eller utveckla en befintlig verksamhet krävs kapital. Ett fungerande finansieringssystem är centralt i en fungerande näringspolitik. Grundläggande för ett fungerande system är att banker och andra privata finansiärer finns på marknaden och kan satsa. Staten bör träda in och vidta åtgärder endast då marknaden inte fungerar. I dag råder stor brist på finansiering i tidiga skeden av en affärsidéns utveckling. Privata aktörer anser att risken är för hög i tidiga skeden och de och den offentliga såddfinansieringen har minskat kraftigt. I Sverige och Europa är tillgången på riskvilligt kapital betydligt sämre än i USA. Därför har EU antagit en handlingsplan för ökad tillgång på riskkapital i Europa. Detta är ett viktigt arbete, men det krävs också åtgärder i Sverige.

De statliga satsningarna är nödvändiga och ska präglas av långsiktighet. Men det är framför allt en markant brist på privata aktörers möjlighet att skapa ett kapital och incitament att använda det i ett riskvilligt satsande i svenskt näringsliv. Vi vill öka de möjligheterna. Sverige måste få ett kontinentalt företagsklimat. Svenskarna ska i samma utsträckning som andra europeer kunna hjälpa släktingar, vänner och kolleger som driver egna företag. Det är när personligt engagemang, entreprenörskap och privat kapital hittar varandra som vi får tillväxt.

11.2 Förmånsrätten

Kristdemokraterna avsätter 500 miljoner kronor i sitt budgetalternativ för att återställa bankernas förmånsrätt till 100 procent av företagsinteckningen. Bakgrunden till förslaget är att de alarmerande rapporterna från bl.a. ITPS (Institutet för tillväxtpolitiska studier) om att små och medelstora företag inte får låna pengar i bankerna måste tas på största allvar. Enligt beräkningar gjorda av riksdagens utredningstjänst ska 500 miljoner räcka för att återställa bankernas förmånsrätt i företagsinteckningar till 100 procent. Det är väl investerade pengar. Inte mindre än 1,7 miljoner svenskar är privatanställda och kan teoretiskt drabbas av sina arbetsgivares kreditproblem som uppstått på grund av den sänkta förmånsrätten.

Enligt ITPS som på regeringens uppdrag undersökt läget har inte mindre än 16 procent av samtliga företag fått sina krediter prövade under 2004–2005 med resultatet att mer kapital eller ökad säkerhet krävts. Ungefär hälften av företagen uppgav att problematiken uppstått på grund av de ändrade förmånsrättsreglerna. En tredjedel av företagen som uppgav att kreditvärdigheten prövats uppgav också att man fått försämrade villkor eller sämre tillgång på krediter. Hela 37 procent uppgav att man fått öka sitt eget risktagande i form av personlig borgen eller privata pantsättningar. Resterande del av reformen ligger fast. Statens förmånsrätt är fortsatt avskaffad. Den nya konkurslagstiftningen har redan visat sig vara till nytta för att rekonstruera företag i stället för att de ska gå i konkurs. Kristdemokraterna har, tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige, kommit överens om en förändring av förmånsrätten. Se nedan.

Förmånsrätt

Allians för Sverige föreslår att bankernas allmänna förmånsrätt i företagsinteckningar höjs från nuvarande 55 procent till 100 procent från den 1 januari 2006.

Förslaget beräknas öka kostnaderna för statens lönegarantiersättning med 0,5 miljarder kronor 2006.

11.3 Minska exporten av patent

Enligt Nutek har det inte gjorts någon studie i Sverige där man tittat på nordiska erfarenheter av statligt riskkapital. Detta är märkligt eftersom det finns en rad goda exempel från såväl Finland, Norge som Danmark. Samtliga våra grannländer har ju lyckats betydligt bättre än Sverige med det entreprenöriella klimatet och antal företag per invånare.

Kristdemokraterna menar att Sverige skulle behöva en ökad statlig satsning av riskkapital och att vi bör göra åtminstone något av vad man gjort i Finland. Där har ett flertal satsningar, bland annat bildandet av en statlig stiftelse, SITRA, som fungerar som offentlig riskkapitalaktör och är underställd

Fel! Okänt namn på

den finska riksdagen och hanterar ett kapital på 2 miljarder. Men framför allt bildades Finlands Industriinvesterings AB i slutet av 1990-talet med medel från försäljning av statliga företag. Målet var att bl.a. förstärka investeringar i form av eget kapital i innovativa företag på groddstadiet eller i startskedet, genom att medverka till grundandet av nya fonder som ska koncentrera sig på dem. En motsvarande satsning för att stärka nyföretagandet är nödvändigt också i Sverige och bör regionaliseras och kopplas till samtliga svenska högsolor och universitet för att möjliggöra kommersialisering av forskningsresultat och patent.

Nästan hälften av de svenska riskkapitalbolagen anser att det inte finns tillräckligt många bra projekt att investera i enligt Nutek och Riskkapitalföreningen. Dessa är inte beredda att gå in i riktigt tidiga skeden. Sverige har en onormalt stor export av patent och uppfinningar som exploateras i andra länder. Även i Sverige kan en startkapitalsatsning finansieras genom att via försäljning av statliga bolag bygga upp en fond. Att minska statens bolagsäande – svenska staten är i dag största ägare på Stockholmsbörsen – ger i sig en bra injektion för ett mer spritt ägande och sund konkurrens.

11.4 IUC-UPA

Tyvär är regeringens satsning på industriella utvecklingscentrum (IUC) med UPA-uppdrag (Uppsökande verksamhet i Produktutveckling och Avknoppning) en sorglig historia. Den är ett typexempel på den fyrverkeripolitik som den socialdemokratiska regeringen använder sig av. Man basunerar ut nya satsningar med buller och bång, men tar sedan inget ansvar för att ge rimliga villkor för det man startat upp. IUC-verksamheten är ett underifrån initierat och kostnadseffektivt instrument för att i första hand stödja små och medelstora företags utveckling. Kristdemokraterna anser att IUC-verksamheten, med ett fortsatt UPA-uppdrag, bör få ett årligt anslag direkt över statsbudgeten. Varje IUC bör, förutsatt att man redovisar resultat, kunna räkna med bibehållet UPA-uppdrag i sju år.

11.5 Kooperativa företag

Sedan ett tjugotal år tillbaka stöder staten en utveckling av små kooperativa företag via bidrag till lokala kooperativa utvecklingscentrum (LKU). Från år 2002 har LKU också fått i uppdrag att stödja andra former av företagande inom den sociala ekonomin. Kristdemokraterna stöder denna utveckling och anser att regeringen bör utreda hur LKU långsiktigt kan bli en del av närings-, arbetsmarknads- och regionalpolitiken.

Ett annat sätt att skapa tillgång till kapital är s.k. kreditgarantiföreningar där föreningens medlemsföretag skapar egna riskfonder och därigenom kan garantera delar av det lån som en medlem beviljats av annat långivarinstitut. Genom denna extra säkerhet kan medlemmen få en lägre ränta. Ytterligare ett sätt är s.k. nätverkslån. Detta innebär lån till grupper av företagare som har ett

begränsat kapitalbehov och som vill ta ett gemensamt ansvar för lånet och samverka för utvecklingen av företagen. Kristdemokraterna ser positivt på olika former av regional och lokal samverkan för att öka kapitalförsörjningen.

11.6 Ändra regler för och beskattning av fåmansbolag

Rättvis beskattning av fåmansbolagen

Alliansen föreslår att det krångliga regelverket (3:12) för fåmansbolagen ändras så att det inte missgynnar eget företagande. Regeringen kommer i slutet av oktober att föreslå vissa förändringar i beskattningen av fåmansbolag. Av lagrådsremissen framgår att dessa förändringar kommer att bli otillräckliga. Vi avser att gå längre och återkommer med den exakta utformningen i anslutning till regeringens proposition.

Alliansen anslår, utöver regeringens förslag, 0,9 miljarder 2006.

Uppskjuten reavinstbeskattning

Allians för Sverige föreslår att kapitalförsörjningen förbättras genom införande av en möjlighet till uppskjuten reavinstbeskattning för delägare i fåmansaktiebolag som säljer ett företag. Uppskov ges för reavinsterna upp till ett belopp av 5 miljoner kronor om vinsten investeras i ett nytt onoterat företag.

Den statsfinansiella kostnaden beräknas till 0,5 miljarder kronor 2006.

11.7 Inför etableringskonto

Riskkapitalavdraget bör också kompletteras med införande av etableringskonto. Att öppna ett etableringskonto innebär att man kan sätta av pengar skattefritt för en framtida företagsstart.

Det är i dag svårt att spara ihop till startkapital till start av eget företag. Många har också svårt att få banklån för detta ändamål. Ett etableringskonto skulle kunna locka mindre riskbenägna att starta eget. Också grupper som i dag har svårt att få banklån kan dra nytta av etableringskonto.

I Danmark finns sedan 1965 möjlighet att skattefritt spara för att starta eget företag. På ett s.k. etableringskonto är insättningarna avdragsgilla och möjliga upp till 40 procent av nettolönen.

Om sparmedel tas ut utan att användas till anläggningstillgångar i ett nystartat företag, efterbeskattas kontohavaren och får dessutom betala en ränta för den tid som pengarna varit obeskattade. Avdrag för insättningar på kontot kan göras upp till fyra år efter etableringsåret, men begränsat till 40 procent av löneintäkten eller vinsten vid egen verksamhet.

Mellan 550 och 800 danskar har årligen de senaste fyra åren valt att göra insättningar på ett etableringskonto. Många nya företag har startats, och kommer att startas, tack vare etableringskontot – företag som kanske aldrig

Fel! Okänt namn på

tillkommit annars. Kristdemokraterna begär att regeringen snarast utreder hur ett etableringskonto kan utformas i Sverige, så att förslaget kan genomföras under 2006.

11.8 Riskkapitalavdrag

Kristdemokraterna föreslår, tillsammans med de övriga partierna i Allians för Sverige, att ett riskkapitalavdrag införs.

Riskkapitalavdrag

Allians för Sverige föreslår att ett riskkapitalavdrag införs för att ytterligare stimulera framväxten av privat investeringskapital. Utformningen av riskkapitalavdraget kommer att redovisas senare.

För ändamålet avsätts en ram om 0,1 miljarder kronor per år.

12 Tjänstesektorn

Ett område som till följd av skattesystem och attityder hållits tillbaka är den privata tjänstesektorn. En mer offensiv politik krävs som förbättrar förutsättningarna för nya jobb i denna sektor.

12.1 Krafttag mot svartjobben

Den ekonomiska brottsligheten och den svarta sektorns utbredning är ett mycket allvarligt strukturproblem i den svenska ekonomin. Enligt Riksrevisionsverket (RRV) omsätter den svarta sektorn mellan 50 och 60 miljarder kronor om året i Sverige. Effekterna av den svarta ekonomin innebär ett årligt skattebortfall på uppemot 40 miljarder kronor. RRV:s undersökning visar också att uppemot 800 000 personer per år arbetar svart. Det finns dessutom alarmerande signaler om att den svarta sektorn ökar i omfattning.

Förutom att skattesystemet frestar många till lagbrott, leder det också till att sektorer av ekonomin där det egentligen både finns ett utbud och en efterfrågan inte kan växa. En sådan sektor är hushållstjänster. Här skulle en stor mängd vita jobb kunna uppstå om bara skattesystemet omformades. Svartarbetet med enkla hushållstjänster omsätter ca 3 miljarder kronor varje år enligt en utredning gjord av Riksskatteverket. Därför vill Kristdemokraterna omgående införa en 50-procentig skattereduktion, upp till 100 000 kronor per år, för hushållstjänster. Den svarta sektorn innebär även betydande problem för de seriösa företag som redan finns och verkar på den vita marknaden. Den snedvridande konkurrensen från den svarta sektorn leder till att seriösa företag inte har en chans om de inte också fuskar med vissa regler. I några

branscher har detta blivit en ond cirkel, där företag tvingas fuska för att överleva på marknaden.

Dagens situation riskerar att leda till en kraftigt urholkad skattemoral. Ett fungerande rättssamhälle bygger på att lagstiftningen är förankrad i människors rättsuppfattning så att man av egen kraft och vilja lyder lagarna.

Skattereduktion för hushållstjänster

Allians för Sverige föreslår att det införs en skattereduktion för hushållstjänster. Företag som säljer hushållstjänster får rätt att vid den månatliga inbetalningen av moms och arbetsgivaravgifter dra av 50 procent av arbetskostnaden för alla hushållstjänster som man utfört. Fysisk person får under ett år köpa hushållstjänster enligt dessa regler till ett värde av maximalt 100 000 kronor. Den maximala skattereduktionen kan således uppgå till 50 000 kronor. Förslaget omfattar hushållstjänster som utförs i hemmet, hushållens köp av externa tvätteritjänster samt hämtning och lämning av barn från och till dagis eller motsvarande. Materialkostnader omfattas inte. Vad gäller utförare av tjänsterna omfattar förslaget företag och personer med F-skattsedel.

Den sammantagna effekten på det finansiella sparandet bedöms uppgå till 1 miljard kronor 2006.

12.2 Vita jobb och rättvis konkurrens

För att komma till rätta med den svarta sektorn krävs en mängd åtgärder. Kristdemokraterna vill här lyfta fram några viktiga punkter:

En ny skattereform i skattesystemet måste vara utformad så att den inte utmanar moralen. Enkelhet, låga skattesatser, effektivitet, generalitet och breda skattebaser måste därför vara utgångspunkten. Den ständigt pågående internationaliseringen innebär också att skattesystemet måste reformeras så att inte fler företag och arbetstillfällen flyttar utomlands samtidigt som inhemsk verksamhet konkurreras ut av andra länder till följd av skattesystemet. Vidare måste arbete och utbildning löna sig bättre än i dag. Skatten på arbete måste därför sänkas genom att skattereformens mål från 1990–1991 om enkelhet och en maximal marginalskatt om maximalt 50 procent återupprättas. Socialförsäkringssystemen måste reformeras. Att jobba svart måste genom socialförsäkringssystemens konstruktion bli att fuska med sig själv. Det nya pensionssystemet är ett bra steg i denna riktning.

Det behövs mer resurser till rättsväsendet. Mer resurser till bekämpning av ekonomisk brottslighet och en effektivare skatteindrivning är nödvändigt för att upprätthålla de lagar som finns. Detta gör också att konkurrensen inte snedvrids till förmån för den som fuskar. Konkurrensverkets roll måste stärkas när det gäller att verka för en effektiv och rättvis konkurrens i privat och offentlig verksamhet.

Den största utmaningen är att återupprätta den allmänna viljan att handla rätt och riktigt. Utan en ökad moralisk medvetenhet och vilja till hederlighet är det förhållandevis lönlöst att omforma skattesystemet. Värderingar och

Fel! Okänt namn på

attityder hos individer och grupper kan politiker naturligtvis inte besluta om. Men politiska partier kan och ska bidra till opinionsbildningen. Det är vår förhoppning att Kristdemokraterna kan tillföra bränsle i den debatten.

12.3 Schablonbeskatta vissa tjänstebranscher

Det krångel som det innebär att starta och driva företag har tidigare nämnts. Regelfloran drabbar inte bara den som driver företag utan avskräcker också många människor som funderar på att starta eget då de inser problemen.

Inom vissa branscher förekommer många små betalningar, ofta med kontanter, vid köp av tjänster, t.ex. taxi-, restaurang- och frisörnärings. Inom dessa branscher förekommer också att de seriösa företagen konkurreras ut av sådana som kan hålla lägre priser till följd av undanhållen skatt.

För att underlätta för nya företag att bildas och för att underlätta för seriösa företag föreslår Kristdemokraterna att man bör pröva en modell med schablonbeskattning. Den innebär att näringsidkare ges en licens till vilken en lägsta avgift kopplas. Avgiften sätts efter det bedömda skattemässiga resultatet av verksamheten. För restaurangbranschen kan det t.ex. vara golvytan och läget, för taxinäringen antalet fordon. Licensavgiften är ingen ersättning för de normala skatterna utan utgör en lägsta nivå för hur mycket skatt som ska betalas in.

Redovisas moms, inkomstskatter, arbetsgivaravgifter, etc. för högre belopp än licensavgiften räknas den redan inbetalda avgiften av innan den slutliga skatten betalas. Därmed kommer alla företag i en bransch att åtminstone betala licensavgiften, och den snedvridande konkurrensen kan därmed minska. Skattemyndighetens kontrollmöjligheter ökar dramatiskt med ett sådant system.

Modellen finns redan utredd (Branschsaneringsutredningen SOU 1997:111) och kan lämpligtvis prövas först i en bransch i ett par regioner för att sedan utökas till flera.

En annan mer långtgående variant är att bara ta ut en licensavgift och inga ytterligare skatter från det aktuella företaget. En sådan modell skulle kanske i än högre grad slå ut den svarta ekonomin i de branscher som omfattas.

Också detta system med enbart licensavgifter och ingen övrig beskattning av ett företags vinst och arbetskraft bör prövas i en bransch i ett par regioner. Därmed kan de olika systemens effektivitet och konsekvenser jämföras.

12.4 Fördubbla marknadsföringen av Sverige som turistland

Sverige har goda förutsättningar för en växande turistnäring. Vi har en vacker natur, ren luft och rent vatten, en spännande historia och ett rikt kulturutbud över hela landet.

Sverige har ett perifert läge och få landförbindelser med kontinenten. Avstånden i landet är också långa. Vi har en infrastruktur som på de flesta håll

tål en tillväxt utan att komma i närheten av de trängselnivåer som förekommer på etablerade turistorter i andra länder. Men det krävs stora investeringar för en väl fungerande infrastruktur. Våra långa avstånd måste till viss del kompenseras genom att vi kan erbjuda god miljö samt hög säkerhet och kvalitet. Vi har också hög kompetens inom strategiskt viktiga områden som språk och IT. Sverige har också goda förutsättningar för en kraftfull ökning av konferensturismen som är den del av näringen som omsätter mest pengar per besökare.

För att Sverige ska kunna växa ordentligt som turistland krävs en ny öppenhet för turistföretagens situation och behov. Det behövs förändringar inom många politikområden. De som berörs är bl.a. näringspolitik, regionalpolitik, infrastruktur, utbildning, skatter och forskning. Dessutom behövs en kraftig satsning för att sälja Sverige som turistland utomlands. Kristdemokraterna satsar dubbelt så mycket som regeringen, 201 miljoner kronor, på turistfrämjande åtgärder. Detta sker utöver generella satsningar på tillväxtfrämjande åtgärder. Se också Kristdemokraternas särskilda motion om turistnäringen (2005/06: N445).

13 Främja kvinnors företagande

Av regeringens budgetproposition framgår det att andelen kvinnor av Sveriges företagare inte har ökat nämnvärt i Sverige de senaste femton åren. Andelen kvinnliga företagare ligger konstant runt 25 procent. Det är uppenbart att den socialdemokratiska regeringen har misslyckats med att öka andelen kvinnliga företagare. Huvudorsaken till misslyckandet går enligt vår mening att härleda till den socialdemokratiska regeringens skeptiska inställning till företagande i allmänhet, och dess skeptiska hållning till företagande i sektorer som domineras av kvinnor i synnerhet.

Kvinnor startar ca 30 procent av alla nya företag i Sverige, en andel som har fördubblats under nittiotalet. Tyvärr har utvecklingen klingat av. Det är fortfarande 3,5 gånger vanligare med manliga företagare än med kvinnliga. Två tredjedelar av de nystartade företagen etableras i tjänstesektorn, antingen riktade mot andra företag eller mot privatpersoner. Det kvinnliga företagandet har en stor potential som hittills inte fått blomma ut. Kvinnor har inte samma tradition som män att driva företag och därmed inte lika många förebilder. Det är framför allt män som byggt upp de företagstraditioner och organisationer som i dag utgör marknaden. Ett ökat kvinnligt företagande kan ge näringslivet förnyelse och ökad mångfald. Det kvinnliga företagandet bör därför uppmuntras och stödjas.

Kvinnor är i hög utsträckning verksamma inom verksamheter som drivs av offentlig sektor. Möjligheten till eget företagande inom tjänstesektorn måste öka genom att en större del av den offentliga verksamheten utförs i annan regi.

Cirka 36 procent av de kvinnor som i dag är anställda inom vård och omsorg vill starta egen verksamhet. De har kompetens och idéer. 60 procent av

Fel! Okänt namn på

landets sjuksköterskor anser att privata arbetsgivare har större flexibilitet och är mer nytänkande än de offentliga arbetsgivarna. Av privatanställda sjuksköterskor har 61 procent stort förtroende för sin arbetsgivare, medan bara 31 procent bland offentliganställda känner stort förtroende. I Socialdemokraternas Sverige är det omöjligt att utveckla denna sektor, vilket framför allt drabbar kvinnliga entreprenörer.

14 Satsa på infrastruktur

Bra kommunikationer är en förutsättning för att små företag ska kunna transportera sina produkter och för att människor ska kunna arbetspendla och resa effektivt oavsett var i landet företaget finns. Socialdemokraterna har sedan länge underlåtit att satsa på infrastrukturen med resultatet att trafikinfarkt råder i de större städerna och att många vägar i glesbygden inte längre är farbara. Kristdemokraterna anslår 600 miljoner kronor mer än regeringen på vägar, järnvägar och farleder år 2006. Också Kristdemokraternas satsningar på sänkt moms på drivmedel gynnar företagande i glesbygd. Sänkningen betyder t.ex. att en liter bensin blir ca 1 kr och 30 öre billigare.

15 Förbättra konkurrensen och öka avregleringarna

En viktig orsak till att Sverige placerar sig dåligt i den s.k. välfärdsligan är det höga prisläget, till följd av bristande konkurrens och delvis omfattande regleringar. Vi får enkelt uttryckt ut förhållandevis lite för våra pengar. I debatten om vår ekonomiska utveckling fokuseras intresset oftast helt och hållet till ökningstakten i BNP. Men minst lika viktigt är vad vi kan få ut av de pengar vi använder för privat och offentlig konsumtion. Marknadsekonomin förutsätter en effektiv konkurrenspolitik som förhindrar marknadsdelning, prissamverkan och som utövar fusionskontroll. Konkurrenspolitiken kan dämpa prisstegringstakten. Den svenska konkurrenspolitiken bör harmoniseras med utvecklingen inom EU.

Många indikationer finns på att en stor del av det potentiella nyföretagandet hindras av ett alltför omfattande regelverk. En ökad avreglering bör ske för att ge utrymme för konkurrens. Samtidigt bör konkurrenslagen skärpas och övervakningen bli effektivare. Såväl privata som offentliga monopol och oligopol ska alltid motverkas. Avreglering bör gå hand i hand med ökat personligt ansvar och ett etiskt riktigt handlande. Minskad yttre styrning och formella regler måste vägas upp av en personlig inre etisk kompass och övertygelse, inom ramar som uppmuntrar den enskilde till arbete, sparande och ansvarstagande.

15.1 Rättvis konkurrens mellan offentligt och privat

Kommuner och myndigheter bedriver i ökad utsträckning näringsverksamhet på konkurrensmarknader. Exempel på detta är tvätteritjänster, fastighetsskötsel, gym, städning och catering. Detta pågår trots att kommunallagen i princip förbjuder kommuner och landsting att konkurrera på företagens marknader.

Kristdemokraterna anser att kommunalt och statligt ägande bör avvecklas på marknader där privata företag konkurrerar, eller skulle kunna konkurrera, och där inte sociala eller hälsomässiga restriktioner motiverar ett offentligt ägande.

Kvarvarande konkurrenshämmande regleringar i den privata sektorn bör identifieras och avvecklas. Småföretagsdelegationens förslag borde snarast genomföras. Kommunallagen bör ändras så att det blir lättare att få prövat i domstol om kommunal näringsverksamhet strider mot lagen.

15.2 Avveckla snedvridande företagsstöd

Många småföretag har problem med att offentligt stöd i olika former ges till deras konkurrenter. Konkurrensverket har kartlagt problemet och funnit en rad exempel på kommuner som verkar konkurrenssnedvridande. Det handlar om kommuner som gett penningbidrag, gratis eller subventionerad arbetskraft, nedsatta lokalyror, m.m. Sådana stöd är inte tillåtna enligt kommunallagen, men förekommer ändå. Det är främst små företag som råkar illa ut. Det är mycket svårt att överklaga ett kommunalt beslut som innebär stöd till en konkurrent. Om företaget som drabbas inte är kommunmedlem i kommunallagens mening är det omöjligt. Om beslutet om stöd tagits av ett kommunalt bolag går det över huvud taget inte att överklaga.

Kommunallagen bör ses över och det bör göras lättare för företag att överklaga kommunala beslut om stöd i olika former till företag. Besluten bör också kunna prövas i domstol.

15.3 Kriminalisera karteller

Den senaste tiden har det uppdagats alltför många olagliga karteller där flyg-, olje- och byggbranschen ertappats med prissamarbete och uppdelning av marknader i syfte att ge sig själva ekonomiska fördelar på andras bekostnad. Dagens konkurrenslagstiftning är otillräcklig. Kristdemokraterna vill vässa lagstiftningen genom att kriminalisera karteller. Personliga straff som böter eller fängelse ska vänta de som ertappas och fälls. Dagens lagstiftning där enbart företagsböter utdöms saknar tillräcklig verkan. Kristdemokraterna har tillsammans med övriga borgerliga partier och Miljöpartiet givit regeringen i uppdrag att utreda kriminalisering av karteller. Detta skedde mot Socialdemokraternas och Vänsterpartiets vilja. Kristdemokraterna förutsätter att ett förslag till ändrad lagstiftning snarast föreläggs riksdagen.

Fel! Okänt namn på

15.4 Stärk Konkurrensverket

Konkurrensverket bör få ökade resurser och en mer framträdande roll än i dag. Nya regeringsförslag bör granskas, inte bara utifrån ett småföretagsperspektiv, utan också utifrån ett konkurrensperspektiv. Med hänvisning till det som sagts ovan om kommunal näringsverksamhet och snedvridande företagsstöd anser vi att Konkurrensverket bör ges ett vidgat uppdrag att övervaka också kommunallagens efterlevnad. Om det framkommer att kommunen brutit mot lagen avseende otillbörlig näringsverksamhet bör någon form av marknadsstörningsavgift kunna dömas ut. Dessutom bör en ny representativ taleform, grupptalan, införas. Det innebär att det som ett komplement till det vanliga rättegångsförfarandet införs en lag om grupprättegång vid allmän domstol och särskilda bestämmelser om grupprättegång i kommunallagen. Vidare anser vi att Nämnden för offentlig upphandling, NOU, i samband med en resursförstärkning förändras till en självständig del av Konkurrensverket.

15.5 Reformera den offentliga sektorn

Den offentliga sektorn måste reformeras. Monopol leder till högre priser och ineffektivitet oavsett om det gäller att producera varor eller tjänster. Nyföretagsamhet kan bli viktiga byggstenar i en ny struktur med ett mer decentraliserat och kundstyrt serviceutbud för bl.a. vård och omsorg.

Stat, landsting och kommuner bör koncentrera sig på sådana verksamheter där offentliga insatser verkligen kan förväntas vara överlägsna enskilda och kooperativa initiativ bedrivna i små, decentraliserade företag där ett nära, personligt ansvar får ersätta kollektiv fjärrstyrning. Hur stor andel av den traditionellt offentliga servicen som ska erbjudas i privat regi måste avgöras av medborgarnas val i ett utbud av olika tjänster.

Behovet av en reformering av den offentliga sektorn innebär inte att dess uppgifter anses obehövliga utan snarast att de i ökad utsträckning bör erbjudas av fler aktörer och därmed skapa valfrihet för medborgaren. En del av den kommunala verksamheten kan med fördel skötas på entreprenad. Möjligheterna att driva enskilda, kooperativa och föreningsdrivna daghem, vårdcentraler och servicehus måste förbättras. Politikerna måste i högre grad än hittills renodla sin roll som konsumentföreträdare, och inte samtidigt påta sig dubbelrollen som producentföreträdare.

Samverkan inom olika former av kooperativ verksamhet har goda möjligheter att bli intressanta alternativ bl.a. i reformeringen av den offentliga sektorn. Personalkooperativ, föräldrakooperativ, producent- och konsumentkooperativ är former som kan frigöra kreativitet, utvecklingskraft och konstruktivt samarbete.

En reformerad offentlig sektor som effektiviserar och renodlar sin verksamhet ställer ökade krav på enskilda innevånarens personliga ansvarstagande. Detta ansvarstagande kan i sig leda till nytänkande och utveckling av de uppgifter som tidigare tillhandahållits av det offentliga. Ett ökat personligt an-

svarstagande måste ges materiella förutsättningar att fungera genom att skatteuttaget sänks i motsvarande mån.

15.6 Statens roll i näringspolitiken

Statens roll i samhällsekonomin ska vara att sätta ramar och övervaka spelreglerna på marknaden, ansvara för samhällsplanering och infrastruktur samt att skapa förutsättningar för långsiktig tillväxt. När staten agerar såväl domare som spelare på marknaden är risken stor att konkurrensen snedvrids och att investeringar inte görs på ett optimalt sätt i de företag som har de bästa förutsättningarna.

En av statens viktigaste uppgifter är också att bedriva en ansvarsfull finanspolitik som ger förutsättningar för stabila statsfinanser, låg inflation och minskande statsskuld. Avbetalningar av statsskulden leder till minskande ränteutgifter för statsbudgeten och på sikt också till ökat förtroende för svensk ekonomi. En balanserad finanspolitik är en förutsättning för låga räntor och på både kort och lång sikt för ett gott investeringsklimat.

En mycket viktig roll för staten är att skydda allmän och privat egendom från kriminalitet av alla slag. Rättstrygghet är att ha ett bra skydd mot brottslighet och att veta att om brott trots allt begås arbetar polis och domstolar med att klara upp brottet. Kristdemokraterna anslår drygt 1 miljard kronor mer än regeringen till rättsväsendet.

15.7 Flexibilitet måste präglade regionala tillväxtprogrammen

Andra generationens tillväxtavtal, eller tillväxtprogram som de kallas fr.o.m. 2004, måste stramas upp med tydligare prioritering av tillväxtområden och åtgärder. Om en starkare lokal tillväxt och en högre utväxling på insatt offentligt kapital ska uppnås i nästa generations avtal måste dels det s.k. tillväxtkapitalet göras synligare och bli lättare tillgängligt, dels kommunernas näringslivsansvariga aktivt involveras i processen. Om tillväxtavtalen ska bli vad många önskar måste man på ett bättre sätt nå de människor som är bärare av idéer men saknar resurser att förverkliga dem.

Kristdemokraterna menar att de medel som ställs till förfogande inom tillväxtprogrammets ram måste kunna användas på ett mer flexibelt sätt där inte befintligt regelverk hindrar kreativitet och nytänkande.

15.8 Sälj statliga företag

Statens roll i samhällsekonomin ska vara att sätta ramar och övervaka spelreglerna på marknaden, ansvara för samhällsplanering och infrastruktur samt att skapa förutsättningar för långsiktig tillväxt. När staten agerar såväl domare som spelare på marknaden är risken stor att konkurrensen snedvrids och att

Fel! Okänt namn på

investeringar inte görs på ett optimalt sätt i de företag som har de bästa förutsättningarna.

Eftersom det är staten som sätter spelreglerna inom näringspolitiken bör staten inte själv äga företag, utom när det finns särskilda skäl för det. Statens dubbla roller inom näringspolitiken hindrar förutsättningarna för en sund och rättvis konkurrens.

Det finns många skäl för en försäljning av statens aktier, dels att renodla statens roll, dels för att sprida ägandet. Ett tredje skäl för en privatisering av det statliga ägandet är att det förbättrar förutsättningarna för de företag som det handlar om. Oklara roller gör att offentligt ägda företag lätt blir verktyg för kortsiktiga politiska ambitioner, vilket på lång sikt drabbar tillväxten och tillkomsten av nya jobb i Sverige. En ägarspridning ger företaget behövligt kapital för framtida investeringar, något som inte bör finansieras ur statsbudgeten. Försäljningen ska ske till marknadsmässiga priser och i den takt som är möjlig med tanke på bl.a. andra introduktioner på aktiemarknaden. De bolag vars verksamhet motiveras av ett särskilt samhällsintresse bör, när så är möjligt, drivas som ett sådant samhällsnyttigt företag som beskrivs ovan.

Utifrån ett kristdemokratiskt synsätt finns det alltså anledning att gå vidare med att minska det statliga ägandet av företag. Till de företag som snarast kan säljas, hela eller i delar, hör Vasakronan, SBAB, Vin & Sprit, Imego, Lernia, Apoteket samt resterande delar av Telia Sonera, SAS, OMX och Nordea.

De företag som är aktuella är sådana som är verksamma inom konkurrensutsatt verksamhet. Monopolföretag kan inte säljas innan omstrukturering skett. Vid utförsäljning bör allmänheten och de anställda i företagen vara en viktig målgrupp.

Det finns somliga bolag som inte utan vidare kan avyttras. I vissa fall behöver den delen av bolaget som bedriver en verksamhet som motiveras av särskilda samhällsintressen skiljas ur innan en försäljning. Ibland behövs det regelförändringar och omregleringar. I ytterligare andra fall behöver man utreda huruvida en ombildning till en enskilt ägd verksamhet är möjlig. Kristdemokraternas politik när det gäller statliga bolag beskrivs mer ingående i motionen Statligt bolagsägande (2005/06: N386).

Privatiseringar

Allians för Sverige anser att det statliga ägandet bör minskas. På sikt bör staten kvarstå som ägare endast då tungt vägande skäl talar för detta. Företag som Nordea, Telia Sonera, OMX, Vasakronan samt Vin & Sprit verkar fullt ut på kommersiella marknader med fungerande konkurrens. Försäljning av statliga företag måste ske med stor omsorg om skattebetalarnas pengar. Vår bedömning är att en försäljningsvolym motsvarande 35 miljarder kronor utöver regeringens förslag 2006 kan vara en rimlig målsättning. Intäkterna ska användas till att minska statskulden. Budgeteffekten av detta består dels av en minskning av statens räntekostnader till följd av en minskning av statskulden, dels av minskade utdelningsintäkter från de statliga företagen.

Förslagen innebär sammantaget en förbättring av det finansiella sparandet med 0,6 miljarder kronor 2006.

15.9 Mer offentlig upphandling

Den offentliga upphandlingen fungerar inte som den ska i Sverige. Många små företag har kommuner, landsting och myndigheter som sina kunder. Den utbredda användningen av ram- eller avropsavtal i offentlig upphandling försvårar för småföretag att få order. De tre lagar (LOU, lagen om otillbörligt upphandlingsbeteende och konkurrenslagen) som rör upphandling och konkurrens i offentlig och privat sektor fungerar i dag dåligt, och det finns en gråzon i kommunallagen som är större än vad den borde vara. Vidare är ansvarfördelningen oklar. De inblandade myndigheterna är NOU, Konkurrensverket, Konkurrensrådet, Kammarkollegium samt Kommerskollegium. Kristdemokraterna anser att det är nödvändigt att se över den splittrade myndighetsbilden. Fördelen med en samordning är att statsmakterna signalerar och fokuserar på den stora betydelsen av tillsynen över den offentliga upphandlingen.

Småföretagardelegationen konstaterar att LOU fungerar dåligt. Det som behövs är ett samlat grepp om upphandlingsproblematiken i syfte att förverkliga idéerna om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering som ligger till grund för lagstiftningen. År 1997 inrättades Rådet för konkurrens på lika villkor mellan offentlig och privat sektor med en försöksverksamhet på tre år. Rådet är granskande och rådgivande men saknar fortfarande sanktionsmöjligheter, varför problemen kvarstår.

Den offentliga sektorn bör göra all upphandling elektroniskt. Denna måste ske på ett sådant sätt att även små företag har goda möjligheter att ta del av förfrågningar och lägga anbud. Alla offentliga handlingar bör kunna nås elektroniskt. All offentlig information i elektronisk form bör vara kostnadsfri. Det ska inte vara förbehållet storföretag och stora tidningsredaktioner att söka i offentliga informationsdatabaser.

Kristdemokraterna vill göra LOU mer kraftfull i en sammanhållen översyn i syfte att förverkliga principerna om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering. Stora upphandlingar bör delas upp i flera mindre poster så att även små företag har en chans att vara med i budgivningen.

16 Satsa på utbildning och kompetensutveckling

Den viktigaste konkurrensfaktorn i framtiden kommer att vara kunskap. Kunskap är en förutsättning för utveckling, innovationer och flexibilitet i konkurrensen med andra företag. Utbildning, kompetensutveckling och det ständiga lärandet kommer därför att vara ytterst centralt i framtiden.

Vid en internationell jämförelse finner vi att förhållandevis få svenskar väljer att utbilda sig på universitet och högskola. Utbildningsnivån inom industrin förefaller generellt vara lägre i Sverige, bl.a. är andelen civilingenjörer i industrin låg. Bland små och medelstora företag verkar denna situation vara

Fel! Okänt namn på

ännu mer alarmerande. Antalet utbildade forskare är oroande lågt och kopplingen från FoU till produktion som genererar ett förädlingsvärde är sämre än i många andra länder. Svensk FoU är dessutom alltför koncentrerad till stora företag i några få branscher.

16.1 Utbildning för företagande

Redan i grundskolan bör utbildningen vara upplagd så att den uppmuntrar eleverna till ett entreprenöriellt förhållningssätt. Entreprenöriellt lärande ökar förmågan att ta initiativ, att ta ansvar, att fatta beslut och att samarbeta.

Den eftergymnasiala utbildningen kan innebära ett mer omfattande samarbete mellan näringslivet och utbildningsväsendet. Folkhögskolor skulle kunna satsa på kurser om företagande och om hur man startar eget företag. Folkhögskoleformen, som bl.a. innebär en stor frihet vid uppläggning av kurser, ger utrymme för denna typ av utbildning. Också arbetsmarknadspolitiken bör i ökad utsträckning uppmuntra till eget företagande.

Även på universitets- och högskolenivå är det viktigt med kurser och utbildningar inriktade mot företagande och entreprenörskap. Det är också viktigt med samverkan mellan det lokala näringslivet och högskolorna. Utbytet mellan högskolor/universitet och näringsliv måste förbättras för att stimulera kommersialiseringen av forskningen. Så kallade arbetslivscentrum, som nu växer upp på flera högskolor, bör uppmuntras. Här möts näringsliv, högskola och studenter på ett naturligt och berikande sätt.

Forskning och utbildning måste prioriteras om svenskt näringsliv ska kunna fortsätta att utveckla produkter som är internationellt konkurrenskraftiga. Goda forskarmiljöer är viktiga för att behålla forsknings- och utvecklingsverksamhet i Sverige.

16.2 Satsa på lärlingsutbildning

Behovet av ett fungerande lärlingssystem är stort. Inom många praktiskt orienterade yrken är det svårt att nyrekrytera ung arbetskraft. Trots välvilliga uttalanden och löften från ansvariga politiker om att utveckla möjligheterna till lärlingsutbildning inom det svenska utbildningssystemet och inom arbetsmarknadspolitiken sker ytterst lite. De ansatser som görs är dessutom ofta felaktigt utformade.

Kristdemokraterna vill se ett eget program inom gymnasieskolans ram med en flexibel utformning och få centrala regler. Det är viktigt att lärlingsutbildningen knyts nära det lokala näringslivet, där praktik varvas med teori redan från första terminen.

16.3 Uppmuntra personligt kompetenssparande

Om man som arbetstagare får möjlighet att bygga upp sin kompetens ökas också rörligheten på arbetsmarknaden. En del av den stress som många människor upplever uppkommer när de inte har nödvändig kompetens för sina arbetsuppgifter. Detta är två skäl till att ett system för personligt kompetenssparande kan bidra till ökad hälsa.

Kristdemokraterna föreslår att arbetstagaren ska kunna avsätta upp till ett basbelopp per år. Pengarna ska vara avdragsgilla och beskattas först vid uttag. Även arbetsgivaren ska kunna göra skattesubventionerade avsättningar till kompetenssparande. Medlen i det personliga kompetenskontot kan placeras på valfritt sätt. Arbetstagaren bestämmer själv över inriktningen på studier för egenhändigt avsatta medel. Kompetensutveckling i alla former stärker den enskilde att klara arbetslivets krav. Studier blandat med arbete ger andningshål i tillvaron.

Det unika i detta ärende är att riksdagen så tydligt beslutat om riktlinjer för ett system med personligt kompetenssparande och angivit en tidsplan för reformens fortsatta hantering. När riksdagen beslutade om riktlinjerna var det bara cirka fyra månader före den tidpunkt då den kompletterande propositionen, enligt regeringen och riksdagsbeslutet, skulle föreläggas riksdagen. Trots detta och trots den kritik som riktats mot regeringens senfärdighet hände inget förrän tre år senare. Och det som händer då var att regeringen helt verkar skrota tankarna på ett personligt kompetenssparande. Regeringen bör få i uppdrag att snarast återkomma till riksdagen med ett nytt förslag till personligt kompetenssparande.

17 Arbetsmarknad och arbetsutbud

Nedan presenteras några förslag för att förbättra arbetsmarknadens funktions-sätt och uppnå en bättre balans i lönebildningsprocessen, så att resultatet från löneförhandlingarna i större utsträckning kommer att motsvara det samhällsekonomiska utrymme som följer av ökad produktivitet.

17.1 Förbättra lönebildningen

Lagen som reglerar kollektivavtalen bör ses över för att öka den enskildes rättigheter och främja en bättre fungerande lönebildning.

Arbetsmarknadens parter bör eftersträva ökad flexibilitet vad gäller lönebildning för ungdom. Lägre ingångslöner inom vissa branscher kan vara ett verksamt sätt att få fler unga i arbete. Detta löses avtalsvägen. Sänkt inkomstskatt kan underlätta en sådan process.

Vinstdelningssystem för de anställda kan med fördel utgöra en del i den framtida lönebildningen. Ett sådant system skapar en god och flexibel koppling mellan företagets vinster och de anställdas ersättningar.

Fel! Okänt namn på

17.2 Ny arbetsmarknadspolitik med personen i centrum

Mot bakgrund av de brister som råder med dagens system anser vi det angeläget med en omläggning av den svenska arbetsmarknadspolitik. Våra förslag syftar till ökad trygghet och valfrihet för den enskilda personen. Genom ökad mångfald vad gäller aktörer som tillhandahåller tjänster gentemot den arbetslöse får vi både mer anpassade åtgärder till individen och till arbetsmarknaden. Därmed blir arbetsmarknadspolitik också mer effektiv.

Förändringen leder också till förändrade uppgifter såväl för den nuvarande arbetsförmedlingen som för ansvarig myndighet. Dagens arbetsförmedlare får en vidgad arbetsmarknad och nya möjligheter att pröva idéer hur verksamheten kan utvecklas och anpassas till olika individers behov.

Det behövs ett nära samarbete mellan näringslivet och arbetsförmedlingarna runt om i landet för att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna ska få den genomslagkraft som efterfrågas bland företagen.

17.3 De äldre på arbetsmarknaden är en resurs

De äldre är en enorm resurs med kompetens och erfarenhet som svenskt arbetsliv måste ta till vara på ett bättre sätt. Alltför många äldre upplever att den arbetslivserfarenhet och de specifika kunskaper man har fått genom yrkesåren tas till vara i väldigt liten utsträckning. De äldre som lämnar har erfarenhet som det kommer att ta tid innan de yngre förvärvar. Äldres erfarenhet och förvärvade kompetens gör dem till skickliga yrkesutövare. Deras lojalitet och engagemang skapar stabilitet på arbetsplatsen. Vi kristdemokrater vill skapa möjlighet för fler äldre att successivt kunna trappa ned på arbetstiden, för att öka möjligheterna att delta i arbetslivet under längre tid. Kristdemokraterna anser att äldre ska ha rätt att arbeta till en ålder av 72 år. Från 61 års ålder ska äldre ha rätt att jobba deltid. För personer över 65 år anser Kristdemokraterna att en inkomst upp till ca 10 000 kronor per månad inte ska påverka pensionens storlek.

17.4 Ungdomar på arbetsmarknaden är en resurs

De ungdomar som fastnar i långtidsarbetslöshet är oftast de som inte har tillräcklig kompetens, rätt utbildning eller av sociala och/eller hälsoskäl inte kommer in på arbetsmarknaden. Det är viktigt att de problem som ligger till grund för arbetslösheten åtgärdas på ett tidigt stadium, och att dessa ungdomar inte hamnar i särskilda program som ”stämplar” dem för livet.

En bättre lönebildning skulle ge ungdomar större möjligheter att komma in på arbetsmarknaden oavsett om de är hög- eller lågutbildade. Det handlar inte enbart om ingångslöner, utan även om att högre utbildning ska löna sig. Börjar man sitt yrkesverksamma liv med ett lärlingsjobb eller låglönejobb så

kanske ingångslönen är relativt låg. Har man däremot studerat flera år på universitet så bör lönen självfallet motsvara den formella kompetens man har.

I Kristdemokraternas arbetsmarknadsmotion (2005/06:A420) utvecklar vi konkreta förslag till hur ett lärlingssystem kan byggas upp dels inom den svenska gymnasieskolans ram, dels som ett arbetsmarknadspolitiskt program för de som är arbetslösa. Erfarenheterna från andra länder visar att lärlingssystem bl.a. kan minska trösklarna för ungdomar att få en första kontakt med arbetsmarknaden, och därtill kraftigt öka möjligheterna till arbete för ungdomar som inte önskar en lång teoretisk utbildning.

Kristdemokraterna anser att trösklarna för att komma in på arbetsmarknaden måste sänkas. För att minska den mycket höga arbetslösheten bland ungdomar kräver vi att bemanningsföretag ska kunna utföra förmedlingsarbete. Reformen beskrivs utförligt i en särskild motion (2005/06:A416).

17.5 Invandrare på arbetsmarknaden är en resurs

Den öppna arbetslösheten bland utomnordiska medborgare är i Sverige ca 9 procent. Sammantaget visar fakta att vi i Sverige är mycket dåliga på att ta till vara den resurs som invandrarna är.

För många med invandrarbakgrund krävs det ibland specifika åtgärder eftersom många saknar ett socialt nätverk, kontakter och erfarenhet av att söka arbete i Sverige. Ett sätt att möta detta är införande av s.k. jobbguider för invandrare som är nya på den svenska arbetsmarknaden. Funktionen behöver dock inte nödvändigtvis vara i offentlig regi utan kan t.ex. vara i ideell regi. Jobbguidens uppgift blir att ha ett personligt ansvar för den arbetssökande och på olika sätt stödja, entusiasmera och lotsa denne fram till ett arbete.

17.6 Arbetskraftsinvandring

Arbetskraftens ålderssammansättning och befolkningsutvecklingen visar att Sverige kommer att behöva arbetskraftsinvandring framöver.

I en globaliserad värld är det naturligt att människor kan röra sig över nationsgränser och bygga sig en ny framtid i ett annat land än födelselandet. Ett Sverige som öppnar för arbetskraftsinvandring ger människor denna möjlighet, samtidigt som arbetskraftsinvandring skulle göra Sverige till en mer dynamisk och växande ekonomi.

Regelverket bör innebära att den som har ett erbjudande om ett arbete i Sverige bör få komma hit och arbeta utan prövning av behov och att man ska kunna söka uppehållstillstånd för arbete på plats i Sverige.

17.7 Arbetstiden

Människor har olika behov under olika perioder av livet. Exempelvis finns oftast önskemål om kortare arbetstider från småbarnsföräldrar. Under andra

Fel! Okänt namn på

perioder av livet kan det finnas rakt motsatta önskemål om arbetstiden. Gemensamt är behovet av flexibla arbetstider.

Om arbetstiden kortas från 40 till 36 timmar i veckan beräknas detta kosta 10 procent av löneutrymmet. Även om man använde hela det löneutrymme som arbetsmarknadens parter brukar komma överens om i centrala eller förbundsvisa förhandlingar skulle det ta sex till sju år innan man kommit ned till 36 timmar.

Kristdemokraterna menar att arbetstidsfrågan bäst löses när arbetsmarknadens parter själva tar ansvar för avvägningen mellan arbetsgivarens och arbetstagarens intressen. Det kan ske i form av kollektivavtal eller lokala avtal. Många tecken tyder på att arbetstidsförkortning såväl som arbetstidsförläggning är, har varit och kommer att vara prioriterade i kommande avtalsförhandlingar. Regeringens och dess stödpartiers ageranden är med tanke på denna utveckling mycket förvånande. När människor själva hittar bra lösningar ska inte staten lägga sig i och faktiskt desarmera avtalssystemets legitimitet.

18 Anslagen

Kristdemokraterna anser att näringspolitiken huvudsakligen ska bedrivas med generella medel. Historien visar att statligt stöd och detaljstyrning är mindre effektivt än att inrikta insatserna på att undanröja hinder och att skapa ett allmänt gott näringsklimat. Kristdemokraternas näringspolitik innebär att en lång rad, framför allt för småföretagen, skadliga skatter reduceras eller slopas. Detta skapar förutsättningar för att också minska statens kostnader för olika former av stöd till näringen. Beträffande regeringens förslag till anslag under utgiftsområde 24 för budgetåret 2006 förslår vi förändringar enligt följande:

Vinnova, 26:1

Kristdemokraterna gör bedömningen att Vinnova kan göra administrativa effektiviseringar och bedömer därför att en besparing på 5 miljoner kronor är rimlig.

Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader, 38:1

Anslaget på 216 miljoner kronor täcker förvaltningskostnader för myndigheten Nutek och Almi Företagspartner AB. Kristdemokraterna avvisar uppbyggnad av ärendesystem inom de regionala stöden och kan därmed minska anslaget med 15 miljoner kronor.

Näringslivsutveckling m.m. 38:2

Anslaget täcker åtgärder för att främja näringslivet. Kristdemokraterna anser att en extra satsning på såddfinansiering bör göras och ökar anslaget med 30 miljoner kronor åren 2006, 2007 och 2008. Anslaget 38:2 ökar därmed med 30 miljoner år 2005.

Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader, 38:3

Anslaget på 76 miljoner kronor täcker förvaltningskostnader för ITPS. Kristdemokraternas bedömning att en utgiftsbesparing på 5 miljoner kronor, genom en effektivisering av verksamheten, är rimlig.

Turistfrämjande, 38:4

Anslaget på 101 miljoner kronor täcker myndigheten Turistdelegationen och det av staten och turistnäringslivet samägda bolaget Sveriges Rese- och Turistråds verksamhet. Sverige har en stor potential att utvecklas som turistland. Turistnäringslivet skapar stora värden i form av arbetstillfällen och skatteintäkter. En god marknadsföring av hela Sverige är av största betydelse för att attrahera ytterligare turister. Vi anslår därför 100 miljoner kronor utöver regeringen för att finansiera ökade satsningar på marknadsföringen av Sverige som turistland.

Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m., 38:5

Anslaget täcker bl.a. myndigheterna Bergsstaten som utfärdar undersöknings-tillstånd och bedriver tillsyn enligt minerallagen samt Sveriges geologiska undersökning.

Ännu är det för tidigt att bedöma effekterna av den nya minerallagen för Geologisk undersökningsverksamhet. Regeringen har ökat anslaget något. Kristdemokraterna bedömer dock att anslaget inte behöver utökas de närmaste åren och avslår därmed regeringens höjning av anslaget på 5 miljoner kronor.

Rymdverksamhet, 38:14

Anslaget täcker bl.a. inhemsk rymdforskning men huvuddelen av anslaget avser deltagandet i det europeiska rymdsamarbetet. Stora delar av anslaget hanteras via ett bemyndigande. Kristdemokraterna anser att det är viktigt att fortsätta delta i ESA:s olika program. 38:14 får dock hela 659 miljoner kronor i anslag. Cirka 70 procent av budgetposten används till det europeiska rymd-

Fel! Okänt namn på

samarbetet. Kristdemokraterna gör därför bedömningen att en utgiftsbesparing på 35 miljoner kronor är rimlig, genom en effektivisering av verksamheten.

Konkurrensverket, 38:16

Kristdemokraterna vill öka Konkurrensverkets möjligheter att driva viktiga konkurrens mål och anslår därför ytterligare 5 miljoner kronor för ändamålet. Vi föreslår att NOU görs till en självständig del av Konkurrensverket och för över 4 miljoner kronor från utgiftsområde 2, varifrån NOU finansieras i regeringens förslag.

Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m., 38:19

Företag som är verksamma på en konkurrensutsatt marknad ska inte ägas av staten. Statliga företag bör alltså avyttras i den takt som marknaden kan absorbera dessa. Utförsäljningen bör finansieras inom bolagen. Kristdemokraterna föreslår därför en utgiftsbesparing på 23,1 miljoner kronor.

Kapitalinsatser i statliga bolag, 38:19

Vi motsäger oss regeringens anslag på 1 miljon kronor till kapitalinsatser i statliga bolag och föreslår därför en utgiftsbesparing på 1 miljon kronor.

Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft, 38:23

Regeringen är otydlig i sina beskrivningar av anslaget. Klart är det dock att satsningen är tidsbegränsad. Kristdemokraterna är mycket kritiska till regeringens ryckighet och dess förkärlek för olika tidsbegränsade satsningar som är svåra att utvärdera värdet av. Vi satsar i stället på generellt förbättrade villkor för näringslivet. Vi föreslår därmed en besparing på 200 miljoner kronor.

Exportfrämjande verksamhet, 39:3

Anslaget på 304 miljoner kronor finansierar bl.a. Exportrådets verksamhet. Många indikatorer pekar på att Sverige står inför en stundande högkonjunktur. Liknande satsningar kan vara motiverade i en lågkonjunktur, men med tanke på den starka konjunkturutvecklingen, och den förväntade positiva bytesbalansen, avvisar Kristdemokraterna denna ökning. Kristdemokraterna föreslår en anslagsbesparing på 78 miljoner kronor.

Konsumentverket, 40:2

Anslaget på 106,8 miljoner kronor täcker Konsumentverkets verksamhet. Kristdemokraterna gör en satsning på Konkurrensverket för att det effektivare ska kunna driva konkurrensfrågor. Vi föreslår därför en anslagsbesparing på 5 miljoner kronor.

Stockholm den 5 oktober 2005

Göran Hägglund (kd)

Stefan Attefall (kd)

Mats Odell (kd)

Johnny Gylling (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Maria Larsson (kd)

Inger Davidson (kd)

Helena Höij (kd)

Chatrine Pålsson (kd)